

Vyriausioji rinkimų komisija gegužės 28 d. įteikė Daliai Grybauskaitėi jos išrinkimą į valstybės vadovės liudijantį pažymėjimą. Per gegužės 17 dieną vykusius rinkimus eurokomisarę už D. Grybauskaitę balsavo 950 tūkstančių 407 rinkėjai, o tai sudaro 69.09 proc. dalyvavusių rinkėjų. Tokius galutinius Lietuvos Prezidento rinkimų rezultatus patvirtino gegužės 24 d. posėdžiavusi Vyriausioji rinkimų komisija. Gegužės 17 d. vykusiuose Lietuvos Prezidento rinkimuose dalyvavo 51.76 proc. rinkėjų. www.lrs.lt

LENKIOJE BEVEIK 200 RAKETŲ

Varšuva, gegužės 21 (LRT). Lenkijoje iki šių metų pabaigos bus dislokuotas amerikiečių žeminių raketų kompleksų „Patriot“ dalinys, kuriame tarnaus maždaug šimtas JAV karių, dienraščiui *Financial Times* pranešė gynybos viceministras Stanislaw Komorowski.

Varšuvos teigimu, beveik 200 raketų pagal dvišalį Varšuvos ir Vašingtono susitarimą dėl saugumo bus atgabentos nepriklausomai nuo to, ar nuspręš JAV prezidentas Barack Obama atsisakyti dislokuoti Lenkijoje ir Čekijoje priešraketinės gynybos sistemos dalis. „Tai bus pirmas kartas, kai JAV kariai bus dislokuoti Lenkijos žemėje nepriklausomai nuo NATO kontrolės, pavyzdžiui, dėl pratybų. Lenkijai tai bus simboliška“, - sakęs gynybos viceministras. S.Komoro-

rowski pridūrė, jog Lenkijos ir JAV derybos dėl 100-110 karių ir 196 raketų vyksta pagal planą ir bus baigtos liepos mėnesį. Iš pradžių raketų kompleksų „Patriot“ dalinys į Lenkiją reguliariai atvyks su trijų mėnesių misija, o nuo 2012 metų jis nuolat įsikurs karinėje bazėje netoli sostinės Varšuvos.

Financial Times priduria, jog toks Lenkijos gynybos viceministro pareiškimas Rusijos ir Europos Sąjungos (ES) derybų išvakarėse Chabarovske gali padidinti įtampą tarp Bendrijos ir Rusijos.

Varšuva pirmą kartą paprašė dislokuoti Lenkijos teritorijoje raketų kompleksus „Patriot“, kai Maskva pasmerkė priešraketinio skydo statybos planus kaip grėsmę Rusijai. Vašingtono teigimu, šio skydo

elementų taikinyis yra strateginės raketos, kurias gali paleisti valstybės piktadarės.

Dėl raketų buvimo Lenkijoje iš esmės buvo susitarta rugpjūčio mėnesį, kai įvyko trumpas Rusijos karas su Gruzija dėl separatistinės Pietų Osetijos ir Varšuvai kilo nuogastavimų dėl galimų agresyvių Rusijos veiksmų Rytų Europoje.

S.Komorowski pažymėjo, kad Lenkija nori bendradarbiauti su Rusija, taip pat ir per NATO, kuri su Maskva palaiko partneriškus ryšius. Tačiau, pasak gynybos viceministro: „1999-aisiais (kai Lenkija įstojo į NATO) visi manė, kad šaltasis karas baigėsi. Bet praėjusiais metais buvo (įvykiai) Gruzijoje. Nepriklausomą šalį užpuolė mūsų partnerė - Rusija“.

RUSIJA IR KUBA ATNAUJINA BENDRADARBIAVIMĄ

Maskva, gegužės 28 d. (ELTA). Šalys sutarė atnaujinti bendradarbiavimą vykdant tyrimus Kubos branduolinės energijos agentūroje. Apie tai informavo Rusijos branduolinės energetikos korporacijos „Rosatom“ vadovas Sergej Kirijenka.

Toks pranešimas pasirodė po to, kai Maskvoje buvusio Kubos prezidento Fideli Castro sūnui Fideli Angel Castro Diaz-Balartui buvo įteiktas Igorio Kurčiatovo apdovano-

jimas už nuopelnus branduolinės energijos tyrimų sferoje.

„Įteikdamas šį garbingą apdovanojimą skelbiu, kad Rusija ir Kuba atnaujina bendradarbiavimą vykdant branduolinius tyrimus, kurie leis plėtoti branduolinį mokslą ir siekti naujų atradimų“, - sakė S. Kirijenka.

Rusijos ir Kubos bendradarbiavimas branduolinių tyrimų srityje nutrūko 1992 metais, kai buvo sustabdyti Kubos atominės elektrinės statybos darbai.

ČEKIJOS PREZIDENTAS „PASIAIŠKINA“

Praha, gegužės 28 d. (LRT). Čekijos prezidentas Vaclav Klaus tikina Lietuvos vadovą Valdą Adamkų, kad žiniasklaida iškraipė jo žodžius apie esą skirtingą Rusijos ir Lietuvos svarbą.

Lietuvos prezidentui adresuotame laiške V.Klaus rašo, jog interviu dienraščiui *Lidove Noviny* jis iš tiesų nesakė, kad Rusijai reikia skirti daugiau dėmesio nei Lietuvai ar Estijai. Čekijos vadovas teigia pareiškęs, kad dėl Rusi-

RAŠO APIE „PLIENINĘ MAGNOLIJĄ“

Londonas, gegužės 22 d. (ELTA). *The Economist* Prezidentė išrinktą D. Grybauskaitę vadina „plienine magnolija“ ir pastebi, kad jai pravertė patirtis užsienyje. Žurnalas pabrėžė, kad Lietuva gali didžiuotis keliais politikais, kurie padėjo šaliai įsitvirtinti NATO ir Europos Sąjungoje – tarp jų esą yra ir D. Grybauskaitė, jau per pirmąjį turą išrinkta šalies prezidentė.

The Economist teigia, kad ši „darbšti ir įžvalgi“ moteris Briuselyje puikiai atliko už Europos Sąjungos biudžetą bei finansinį programavimą atsakingos komisarės darbą.

Tačiau leidinys nepamiršta paminėti, kad patirtis užsienyje „daro įspūdį“ lietuviams, kurie prezidentu išsirinko ir di-

džiąją dalį gyvenimo už Atlanto praleidusį Valdą Adamkų.

Leidinyje pabrėžia, kad dirbdama užsienyje „Lietuvos plieninė magnolija“ atidžiai sekė situaciją Lietuvoje ir negailėjo kritikos šalies valdžiai.

Anot žurnalo, niekas nedirbtų suabejoti į Lietuvos Prezidentės išrinktos moters aštriu protu ir įžvalga.

Tačiau *The Economist* priduria, kad D. Grybauskaitę gaubia paslapties šydas. Rinkimų kampanijos metu ji žadėjo skaidrumą ir demonstravo rūstų atkaklumą, tačiau mažai kalbėjo apie savo pažiūras, iš tiesų D. Grybauskaitės rinkimų kampanija buvo kukli, tačiau net ir be pompastiškos agitacijos rinkimuose ji neturėjo nė vieno sau lygaus konkurento, pastebi žurnalas.

"LEO LT" BUS ARDOMA

Vilnius, gegužės 21 d. Premjeras Andrius Kubilius pareiškė, kad nacionalinė energetikos bendrovė "Leo LT" bus ardoma.

"Mūsų partijos taryba svarstė aktualius klausimus ir vienu sakiniu pasakėme labai aiškiai, kad partija pritaria ryžtingai Daliaus Grybauskaitės (išrinktosios prezidentės) pozicijai dėl "Leo LT" reikalų. Be abejo, ryžtą reikia paremti labai konkrečiais veiksmais ir juos reikia labai gerai apskaiciuoti, nes nesinori padaryti kokių nors klaidų, kurios brangiai atsieitų elektros vartotojams ir visiems mokesčių mokėtojams", - interviu *Žinių radijui* sakė A.Kubilius.

"Tie žodžiai labai aiškiai pasakyti mano jau", - pareiškė Vyriausybės vadovas, atsakydamas į tiesių klausimą, ar yra politinė valia su mažiausiais

kaštais ardyti "Leo LT".

Energetikos ministro Arvydo Sekmoko vadovaujama darbo grupė nori dar trijų mėnesių, per kuriuos būtų išnaujo įvertintas "Leo" akcininkų įneštas turtas ir valdoma akcijų dalis. Pasak A.Kubiliaus, tai tik vienas iš darbo grupės pasiūlymų, ir Vyriausybė kitą pirmadienį pasitarime svarstys, ar reikia pradėti nuo turto vertinimo.

Jis neatmeta galimybės, jog Vyriausybė derės su "Leo LT" privačia akcininke bendrove "NDX energija".

Išrinktoji Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė pareiškė, kad trys mėnesiai yra per ilgas laikas sprendžiant "Leo LT" likimą ir teigė, jog "moralinė žala yra padaryta, ir sprendimus reikia priimti greičiau".

KGB TURI VEIKTI KAIP GERIAUSIAIS SOVIETINIAIS METAIS

Minskas, gegužės 22 d. (LRT). Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka, kurį Vakarų šalys nuolat kritikuoja dėl žmogaus teisių nepaisymo, paragino savo šalies slaptąją policiją dirbti taip pat veiksmingai, kaip ir SSRS epochoje.

"Valstybės saugumą užtikrinantys organai turi dirbti

jos reikia būti budresniems nei dėl Lietuvos, o ne pavadinęs pirmąją svarbesnę už antrąją.

Estijos prezidentas Toomas Hendrikas Ilves savo ruožtu pareiškė apgailestavimą dėl minėto V.Klausio interviu.

daug geriau, o KGB vaidmuo ir svarba privalo atgauti lygį, koks buvo geriausiais sovietinės epochos metais", - sakė jis.

Pasitarime su KGB vadovu Vadim Zaicev Baltarusijos prezidentas pareiškė, jog tik tokiu būdu galima užtikrinti tvarką šalyje, nurodoma prezidentūros paskelbtame pranešime. KGB ir šios saugumo tarnybos pirmakės NKVD bei Čeka liūdnei pagarsėjo negailestingai malšindamos bet kokias disidentines apraiškas komunistinėje Sovietų Sąjungoje. Baltarusijos opozicija sieja KGB su A.Lukašenkos, kuris šaliai vadovauja nuo 1994 metų, keleto politinių oponentų dingimu.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Seimas turi atleisti Aukščiausiojo teismo pirminką ir skyrių vadovus pasibaigus jų kadencijai. Jokios aplinkybės nepateisina kitokio sprendimo. Tai gegužės 15 d. paskelbė Konstitucinis teismas. "Nei Seimas, nei jo nariai negali ignoruoti ne tik Konstitucijos, bet ir įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo, nustatančio Aukščiausiojo teismo pirmininko arba šio teismo skyriaus pirmininkų įgaliojimų trukmę", - pareiškė Konstitucinis teismas. Dabar Seimui telieka viena išeitis - pritarti parlamente esančiame prezidento dekretui dėl V. Greičiaus atleidimo. "Pagal Konstituciją, Seimo nario mandato laisvė nereiškia galimybės nesilaikyti įstatymų ir neatsižvelgti į teisinius faktus", - pareiškė Aušra Rauličkytė, prezidento patarėja.

Prieštarigai vertinamam Lietuvos Sąjūdžio veikėjui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui **Virgilijui Juozui Čepaičiui** skirta valstybinė signataro renta pagal jo prašymą. Vyriausybė trečiadienį nutarė jam signataro rentą skirti nuo šių metų sausio 6 dienos. V. Čepaitis po prisipažinimo, jog bendradarbiavo su KGB, iš aktyvios politinės veiklos pasitraukė. Prašyme skirti rentą jis teigia, jog šiuo metu draudžiamųjų pajamų neturi.

Signataro renta skirta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siūlymu. Valstybinės signataro rentos dydis - 50 proc. Seimo nario pareigybės algos per mėnesį. Socialinės apsaugos ir darbo ministras Rimantas Jonas Dagys po Vyriausybės posėdžio sakė, kad V. Čepaitis "atitinka visus formalius reikalavimus rentos skyrimui ir nėra jokios formalios priežasties jos neduoti". Signataras nėra teistas, išsaugojo signataro statusą ir atitinka įstatymo reikalavimus. Iš viso šiuo metu valstybinę signataro rentą gauna apie 60 signatarų. Anot R. Dagio, šia teise pasinaudojo beveik visi ją turintys.

Parlamentaras "tvarkietis" Petras Gražulis siūlo skirti tokias pat bausmes už raginimą užsiimti zoofilija, nekrofilija ir homoseksualizmu. Tai šokiravo Lietuvos gėjų lygos vadovą Vladimirą Simonko. Seimo nario nuomone, turėtų būti priimtos atitinkamos Baudžiamojo kodekso (BK) pataisos.

Politikų pliurpalai apie galimą lito devalvavimą - neverti net diskusijų, tvirtina Lietuvos bankas. Jis ypač neigiamai vertina Seimo iniciatyvą suteikti daugiau galių parlamentui sprendžiant dėl lito kurso keitimo - vien svarstymo procesas gali atnešti žalos. "Jokio pagrindo revalvuoti ar devalvuoti nėra, kam apie tai be reikalo šnekėti. Nieko nėra, jokios naujienos nėra. Tiesiog zuliname tą patį iš neturėjimo ką veikti, ir viskas", - teigia Reinoldijus Šarkinas, Lietuvos banko valdybos pirmininkas. Anot jo, Lietuva yra aiškiai pasakiusi, kad lito ir euro kursą išlaikys nepakitusį iki euro įvedimo, o kalbos apie lito kurso keitimą "litui tikrai nepadeda". Šarkinas tikina, kad tokio įstatymo, jeigu jis ir būtų priimtas, niekada neprireiktų panaudoti, nes lito Lietuvos bankas devalvuoti neketina. "Jeigu Seimas priims tokį, kaip pateikta, niekam nieko neatsitiktų, gulės nereikalingas, dulkės sės, ir viskas", - dėsto Lietuvos banko vadovas.

Neatsiras dokumentai - nebus ir nuomonės dėl audito rezultatų. Tokią nuostatą pareiškė valstybės kontrolierė Rasa Budbergytė, kai paaiškėjo, kad šalies prokurorai, tiriantys 80 milijonų litų vertės Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro (LNOBT) scenos atnaujinimo istoriją, niekaip negali sulaukti svarbių rangos vykdymo eigos dokumentų iš remonto darbus atlikusios vokiečių bendrovės. "Labai įdomu. Kvepia tikru kriminalu, - išklausiusi istoriją apie LNOBT rangovo dokumentus sakė Valstybės kontrolės vadovė R. Budbergytė, o paklausta, kaip šioje situacijoje elgsis auditoriai, nedvejojo: "Kontrolieriai imsis suplanuoto audito, tačiau jei paaiškės, kad reikiamų dokumentų nėra - neskels jokios išvados ir auditas bus laikomas neatliktu". R. Budbergytė pridūrė: "Gal ir įmanoma išsiversti ir su jų pateiktais dokumentais, tačiau Valstybės kontrolė į šį reikalą ketina pasižiūrėti labai principingai".

Liepos pradžioje sostinėje vyksiančios Dainų šventės rengėjai teigia, kad valstybės pasirengimui šiai šventei būdingas paskutinės nakties sindromas. Dainų šventę rengiančio Lietuvos liaudies kultūros centro direktoriaus Sauliaus Liausos nuomone, paskutinę naktį bus sutvarkytas vienas iš pagrindinių šventės renginių - Dainų diena - reikalingas Vingio parkas. "Visada turime tokią negerą tradiciją, kad valstybė elgiasi kaip studentai - viską daro paskutinę naktį.", - sako S. Liausa.

Buvusio Valstybės saugumo departamento karininko **Vytauto Pociūno** našlė vos savaite galėjo džiaugtis ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi atnaujinti jos vyro žūties aplinkybių tyrimą. Generalinė prokuratūra gegužės 21 d. Vilniaus apygardos teismui pateikė skundą, kuriuo prašoma panaikinti šią Vilniaus m. pirmojo apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartį, kuria buvo patenkintas našlės Liudvikos Pociūnienės ir jos atstovo advokato prašymas.

LGITIC

Draugiški JAV prezidento Barack Obamos ir Venezuelos prezidento Hugo Chavez pokalbiai Port of Spain, Trinidad ir Tobago.

AP

TARPTAUTINIS NATO ŠTABAS LEIS LIETUVAI TURĖTI VISUS GYNYBAI REIKIAMUS PAJĖGUMUS

Transformacija neabejotinai yra geriausias sprendimas, kuris leis Lietuvai turėti visus gynybai reikiamus pajėgumus, teigia Strateginės NATO transformacijos vadavietės vadas generolas James N. Mattis laiške Lietuvos kariuomenės vadui generolui leitenantui Valdui Tutkui.

Strateginės NATO transformacijos vadavietės vadas įvertino Lietuvos kariuomenės transformacijos procesą. Laiške generolas James N. Mattis pažymi mobilių, tarpusavyje suderinamų modulių ir ekspedicinių pajėgumų svarbą. "Esu įsitikinęs, kad profesionali, gerai parengta ir tinkamai aprūpinta kariuomenė, rengiama vykdyti ekspedicines bei Šiaurės Atlanto Tarybos sutarties 5-ojo straipsnio operacijas, neabejotinai sugebės vykdyti ir šalies teritorinę gynybą", - teigia NATO atstovas.

Anot jo, perdislokuojamos, suderinamos, gebančios išsilaikyti modulinės ir ekspedicinės pajėgos gali būti panaudojamos daugelyje operacijų tiek Lietuvoje, tiek už šalies ribų. Jų plėtojimas nėra nukrypimas nuo nacionalinių prioritetų, greičiau - labai lankstus ir pritaikomas

ES PRITARĖ KORTOS SISTEMAI

Gegužės 25 d. Europos Sąjunga (ES) pritarė rengiamai Mėlynosios kortos sistemai kvalifikuotiems imigrantams.

Mėlynoji korta būtų kuriama JAV Žaliosios kortos pavyzdžiu. Mėlynoji korta suteiks galimybę ES nepriklausančių šalių piliečiams atvažiuoti dirbti į ES, išskyrus Didžiąją Britaniją, Airiją ir Daniją, kurioms ši direktyva nebus taikoma, rašo *EUObserver*.

Korta šioms piliečiams ir jų šeimos nariams galios nuo vienerių iki ketverių metų.

visiems šalies gynybiniais poreikiams. "Sąjungos šalių solidarumas ir saugumas yra stiprinamas ekspediciniais pajėgumais", - rašoma laiške.

Vertinimo dokumente ypatingas dėmesys skiriamas personalo politikos ir kariuomenės struktūros pokyčiams. "Su prantu sprendimą pereiti prie profesinė karo tarnyba grindžiamos kariuomenės. Jis yra esminis elementas Jūsų transformacijos plane ir jo tikslas - jūsų kariuomenės profesionalumo ir plataus panaudojimo didinimas", - laiške V. Tutkui rašo James N. Mattis.

Dokumente taip pat pažymima, kad kariuomenės profesionalizacija nėra lengvas ir greitas procesas. Jis gali pareikalauti daug dėmesio ir pastangų būsimų karių verbavimo ir atrankos į kariuomenę procesuose.

"Jungtinio štabo įkūrimas yra pirmasis žingsnis jungtinių pajėgų struktūros link. Todėl visi Lietuvos kariuomenės pajėgumai turi būti mobilūs ir išlaikomi, - rašoma Lietuvos kariuomenės transformacijos vertinime. - Mes suprantame Specialiųjų operacijų pajėgų svarbą ir vertę, ypač šioje strateginėje aplinkoje, kur asimetrinės operacijos yra pagrindinė priemonė kovoje su terorizmu. Mes sveikiname jūsų sprendimą sutelkti specialiąsias užduotis vykdančius kovinius vienetus po viena vadovybe - Specialiųjų operacijų pajėgomis".

Generolas James N. Mattis savo laiške paminėjo ir iššūkius, su kuriais, jo nuomone, teks susidurti Lietuvos kariuomenei įgyvendinant transformacijos planus. Vienas jų - tai, kad **neturima tinkamo dydžio karinio poligono**, kuriame pratybas galėtų organizuoti jungtinės, bataliono grupės dydžio pajėgos. Taip pat paminėta ir

mūšio mieste infrastruktūros stoka bei naujų, veiksmingų ir našių informacinių technologijų įdiegimas aprūpinimo ir resursų valdymo srityse. "Valdymo priemonių optimizavimas pasitelkiant šiuolaikines moderniausias technologijas yra būtinas", - rašoma laiške.

Dokumente pabrėžiama, jog itin svarbu ir gynybos reikmėms skiriamos lėšos. "Lietuvos kariuomenės transformacijos proceso tempas ir mastai tiesiogiai priklausys nuo resursų, skiriamų gynybos reikmėms", - teigiama laiške.

Pristatydamas Lietuvos kariuomenės transformacijos plano vertinimą ministerijos vadovybei ir pajėgų vadams, generolas leitenantas V. Tutkus sakė, kad šis dokumentas kariesiems, rengusiems transformacijos planą, yra labai svarbus ir parodantis, jog einama teisingu kariuomenės vystymo keliu.

"Strateginė NATO transformacijos vadavietė ir NATO tarptautinis štabas atliko išsamų mūsų kariuomenės transformacijos plano ir veiksmų vertinimą. Transformacija nėra baigtinis procesas.

Mūsų laukia ilgas ir iššūkių kupinas procesas stiprinant Lietuvos gynybinius pajėgumus. Tačiau mes einame teisingu keliu ir šį dokumentą priimu kaip savo penkerių metų kariuomenės vado kadencijos darbo įvertinimą", - sakė Lietuvos kariuomenės vadas.

Lietuvos kariuomenės transformacijos planą ir jo įgyvendinimo eigą vertino ne tik strateginės NATO transformacijos vadavietė, bet ir tarptautinis NATO štabas. Lietuvos kariuomenės transformacija buvo vertinama visose srityse - mokymo, personalo politikos, logistikos, doktrinų, kariuomenės struktūros ir tarptautinio bendradarbiavimo.

LGITIC

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119
Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija "Viltis", Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS,
INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy -
\$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada iš-
reiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik au-
toriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų raši-
nių nespausdiname.

■ GEGUŽĖS 17-OJI – LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ DIENA

Skaitydami pasisakymus apie Antrojo pasaulinio karo istoriją, labai dažnai ir Lietuvoje, ir pasaulyje spaudoje, užtinkame paviršutiniškus aprašymus, noliečiančius to meto esmės, bet dažnai pateikiant iškreiptą neva "istorinį" vaizdą, kad buvome Sovietų Sąjungos išgelbėti nuo nacių okupacijos. Tą propagandą girdime dažnai, o ypač kai Rusija mini gegužės 9-ąją, kaip pergalės prieš hitlerinę Vokietiją dieną.

Tačiau gerai žinome, kad Lietuvai tai buvo dešimtmečiais trukusios sovietų rusų okupacijos pradžia. Dar ir dabar gyvename Antrojo pasaulinio karo paliktoje padėtyje. Iki šiol tenorima nagrinėti nacių, bet ne kitos pusės kariavusių karo nusikaltimais žmogiškumui įvykių, nes buvo ne tik Holokaustas prieš žydus, bet ir Genocidas prieš kitas tautas.

Verta prisiminti, kad už komunistinių ir fašistinių režimų nusikaltimų neigimą ar jų propagavimą daugelyje Europos valstybių yra baudžiama. Dabar ir Lietuvos Seime pateiktas įstatymo projektas tuo pačiu klausimu, bet ir už viešą Lietuvos partizanų rezistencijos pasipriešinimo šmeižimą. Paulius Saudargas ir Petras Luomanas, LR Seimo nariai, teigia, kad šiuo įstatymo projektu norima padėti Lietuvos teisininkams baudžiamąja priemone, nes prokuratūra šiuo požiūriu yra "tiesiog bedantė".

"Bandomė atsakyti į klausimą – kas mes esame, kaip Lietuvos piliečiai galime didžiuotis? Laisvės kovos ir ginkluotas pasipriešinimas sovietinei okupacijai yra vienas ir svarbiausias mūsų istorijos įvykių, kurį turime gerbti ir teisingai prisiminti. Todėl įstatymu turi būti įtvirtintas istorinės atminties išsaugojimas ir užkirstas kelias kraipyti ar niekinti mūsų tautos istoriją", - teigia P. Saudargas.

Tuoju po to įstatymo projekto įteikimo ir jo pareiškimo, politologu ir istoriku vadinamas Česlovas Laurinavičius, pasisakė prieš to įstatymo reikalingumą. Jo teigimu "siūlymas skirti baudžiamąją atsakomybę už viešą Lietuvos partizanų rezistencijos pasipriešinimo veiklos šmeižimą būtų kenksmingas". Prieš komunizmo reiškimąsi Lietuvoje dar nereikia priešintis.

Lietuvos Baudžiamojo kodekso pataisų autoriai pažymi, kad komunistinio režimo aukomis nuo 1917 metų iki režimo pabaigos tapo 74 milijonai žmonių, o nuo fašistinio režimo aukomis - 56 milijonai žmonių.

Taigi, kas yra tikrieji "demokratinų vertybių" išdavikai, draugiškai su komunistais pasidaliję Europą, vėliau su jais susipykę ir iki šiol veidmainiškai postringaujantys apie tariamą Rytų europiečių kolaboravimą su naciais, klausia žurnalistas Ričardas Čekutis (*bernardinai.lt*). Ar tą tragišką neteisę galima užmiršti?

"Daugelio tautų noras buvo Antrojo pasaulinio karo metu savo valstybių atkūrimas sunaikinant komunistinę sistemą ir atėityje atsikratant nugalėsiančios Vokietijos "globos". Bet Vokietijai pralaimint frontuose buvo tikimasi Vakarų sąjungininkų politinės, karinės ir bent moralinės paramos laisvės siekiams. Vakarai - britai, amerikiečiai ir prancūzai pasidavusius į nelaisvę Rytų europiečių karius beveik besąlygiškai gražindavo sovietams. O tai reiškė mirties bausmę jiems ir vakariečiai tai žinojo." ...Nes šiuolaikinio pasaulio sąžinę slegia kruopščiai slepia-

AR TURĖSIME DRĄSOS PAŽVELGTI Į SAVO ISTORIJĄ?

Visuomenėje išplieskė diskusija dėl dviejų parlamentarų Pauliaus Saudargo ir Petro Luomano pasiūlymo bausti iki trejų metų laisvės atėmimu už stribų ir partizanų sulyginimą bei abejojimą sovietų ar nacių režimų baisumais.

Stebina kai kurių politologų ir žmogaus teisių gynėjų nuomonė, jog tokie pasiūlymai tik politikavimas ir praeities žaizdų aitrinimas.

Naudojant tokią logiką, galime pasakyti, kad neverta prisiminti holokausto, nes tai irgi praeities žaizdų aitrinimas. Pažvelkime, kokios kyla diskusijos, kai pradedama kalbėti šia tema. Jei nenorime kiršinti visuomenės, tai nekalbėkime ir apie skriaudžiamųjų teises. Tada visi bus patenkinti. Išskyrus skriaudžiamuosius.

Toks neprincipingumas tik parodo mūsų bestuburiškumą. Puikiai suprantu, kad istorija gali turėti gausybę interpretacijų, puikiai žinau, jog pokaryje nutiko daug žiaurių dalykų.

Tačiau nuo požiūrio į partizanus priklauso mūsų požiūris į savo valstybę. Kas mes esame, jei išbraukiame partizanų kovas? Ogi prisijungusi prie Sovietų sąjungos valstybėlė, kurios prezidentas pabėgo. Ir tik XX amžiaus pabaigoje sėkmingai susiklosčius geopolitinėms sąlygoms gavo nepriklausomybę, kurios nemoka vertinti. Kitaip tariant, esame apgailėtinas nesusipratimas, o ne valstybė.

Partizanų kovos, „karas po karo“ parodė, kad ne sa-

vo valia „prisijungėme prie šlovingos Stalino saulės“. Partizanų kovos parodo, kad nebuvome apgailėtini žmogeliai, nevertinę laisvės.

Ar partizanų auka buvo beprasmi? Taip, jei šiandien pasakome, kad nereikia aitrinti visuomenės, jog partizanų atminimo pagerbimas tėra menkas politikavimas. Tačiau tokiu atveju mes esame „apgailėtinas nesusipratimas“. Tad ar varta tikėtis, kad kitaip mus traktuos, tarkime, kaimyninės šalys?

Istorijos vaidmenį visuomet puikiai supranta autoritarizmo link judanti Rusija. Štai ji įtvirtina „teisingą Sovietų sąjungos“ istorijos modelį, pagal kurį nebus galima kalbėti apie Baltijos šalių okupaciją. **Neprimindami savo partizanų kovų mes tyliai sutinkame, kad buvome ne okupuoti, bet patys prisijungėme.** O jei patys prisijungėme, kokią dabar turime teisę į laisvę?

Tačiau neverta žvelgti vien tik į Rytus. Verta prisiminti Prancūzijos prezidento Francois Mitterand žodžius, ištartus 1990 m. kovo 11 d.: „Lietuviai viską sugadins. Jie beveik niekada nebuvo nepriklausomi. O kai buvo, gyveno diktatūroje. Apgailėtini žmonės. Suprasiu, jei Michail Gorbachiov bus priverstas griebtis jėgos“.

F. Mitterand tikriausiai nežinojo partizanų kovų, jei būtų žinojęs, tokių žodžių nebūtų pasakęs. Nors praėjo dvidešimt metų, bet panašus požiūris į mus vis tiek egzis-

ŠIAURĖS KORĖJA NUTRAUKĖ 1953 M. PALIAUBAS

Šiaurės Korėjos valdžia gegužės 27 d. pareiškė, jog jos nebesaisto 1953 metų paliaubų sutartis, padariusi galą Korėjos karui. Ji taip pat pagrasi no prireikus duoti karinį atkirtį savo priešininkams – Pietų Korėjai ir ją remiančioms valstybėms, praneša naujienų agentūra *France Presse*.

Oficialiame pareiškime taip pat pažymima, kad Šiaurės Korėja nebegali garantuoti laivybos saugumo prie savo vakarinės pakrantės. „Visiems priešiškiems veiksams, taip pat ir Šiaurės Korėjos laivų sulaikymui bei apieškojimui, bus duotas ginkluotas atkirtis“, – sakoma paskelbtame dokumente.

Šalies pareiškimas yra atsakymas į Seulo sprendimą prisijungti prie kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu programos – Saugumo kovoje su masinio naikinimo ginklų platinimu iniciatyvos (Proliferation Security Initiative – PSI). Programą 2003 metais inicijavo JAV. Pagrindinis jos tikslas – užkirsti kelią medžiagų, naudojamų masinio naikinimo ginklui kurti, neteisėtai apyvartai.

Šiaurės Korėja, kuri, nepaisydama JT pozicijos, gegužės 25 d. atliko dar vieną požeminį branduolinį bandymą, mano, kad Pietų Korėjos prisijungimas prie PSI yra jai priešiškas žingsnis.

ma arba nutylima tiesa apie II pasaulinį karą, kuris tokį pasaulį sukūrė. Nes žuvusiųjų, nukankintų bei visų rūšių "demokratijų" išduotų Rytų savanorių kraujas daliai visuomenės niekada neleis užmiršti neteisybės šių iš esmės pasmerktų tautų atžvilgiu, - rašo R. Čekutis. Gegužės septynioliktąją švenčiant didvyriškos mūsų partizanų kovos dieną, neleiskime vis juos šmeižti vadinant nacių bendradarbiais ir banditais.

S. Tūbėnas

tuoja. Tad partizanų atminimo įtvirtinimas tiesiogiai susijęs su mūsų valstybingumo įtvirtinimu.

Galiu pastebėti, kad Lietuvoje vis labiau galvą kelia buvę aukšti nomenklatūrininkai, sovietmečiu padėję okupacinei valdžiai įtvirtinti savo režimą Lietuvoje, o dabar virtę dideliais patriotais.

Tačiau patriotizmas patriotizmui nelygus. Paviršutiniam patriotizmui, ateinančia, iš nomenklatūros nereikia partizanų kovų. Geriau pamiršti, užglaistyti šiuos kampus.

Dar labai keista, kad negirdėjau, jog tie parlamentarai, kurie savo karjerą pradėjo tyrinėdami partizanų kovas, iš to susikrovė politinį kapitalą, viešai palaikytų idėją bausti tuos, kurie šmeižia partizanus. Tai tik parodo, kad partizanų atminimas reikalingas savo gerovei susikurti.

Šios pataisos yra labai svarbios – diskusijos Seime parodys, kaip savo valstybę suprantą dabartiniai parlamentarai.

Jau seniai iškelta mintis, jog reikia pastatyti paminklą Nežinomam Partizanui. Deja, ši idėja sėkmingai numarinta. O gal reikėtų ją atgaivinti? Juk dabar valdžioje dešinieji, kurie įvairiomis progomis prisimena partizanų kovas. Bet ar jie padarys nors vieną žingsnį, kad įamžintų partizanų atminimą? Ar eilinių kartą nususuks ir nuo partizanų, o tuo pačiu ir nuo Lietuvos valstybės?

Virginijus Savukynas, lrt.lt

SUSITIKO RUSIJOS IR NATO TARYBA

Briuselis, gegužės 27 d. (LRT). Briuselyje įvyko Rusijos ir NATO tarybos susitikimas ambasadorių lygyje. Per susitikimą buvo svarstomi tokie klausimai, kaip saugumas Europos-Atlanto regione bei Rusijos ir NATO santykiai, kurie buvo laikinai nutrūkę po Rusijos ir Gruzijos karinio konflikto pernai rugpjūtį.

Susitikimo dalyviai taip pat aptarė pastaruosius Šiaurės Korėjos branduolinio ginklo ir raketų bandymus ir paskelbė bendrą pareiškimą šiuo klausimu.

Belgijos sostinėje Briuselyje rugsėjį taip pat vyks Rusijos ir NATO tarybos susitikimas užsienio reikalų ministrų lygiu, o spalį – kariuomenės vadų lygiu.

Naujasis NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen Rusijoje ketina apsilankyti antroje šių metų pusėje.

ŠIMTAMS LIETUVIŲ - ŽYDŠAUDŽIŲ ETIKETĖ IR PRAKEIKIMAS AMŽIAMS

"Tegul Dievas nubaudžia tuos bailius. Tegul jų sąjungininkai, bendrininkai ir artimieji, jų atžalos ir palikuonys būna prakeikti amžiams." Toks palinkėjimas Holokauste dalyvavusiems lietuviams užrašytas Lietuvos žydų asociacijos Izraelyje tinklalapyje. Greta išvardyti šimtai lietuvių, esą dalyvavusių šios tautos genocide. Seimo narys Arvydas Anušauskas svetainės šeimininkus pavadino radikalais, kurie laikosi paviršutiniško požiūrio.

Prokuroras Rimvydas Valentukevičius abejoja, ar šiuo atveju būtų galima imtis teisinių priemonių, nebent išvardyti žmonės ar jų artimieji kreiptųsi į teisėsaugą dėl šmeižto ar mirusiojo atminimo paniekinimo.

Sąrašus iliustruoja nuotraukomis

Šimtų lietuvių pavardės skelbiamos Lietuvos žydų asociacijos Izraelyje interneto svetainėje. Pasak pirmininko, iš Lietuvos kilusio Josepho A. Melamedo, vienas pagrindinių šios asociacijos siekių - ne tik pranešti pasauliui apie unikalią šios tautos dvasinę tradiciją, bet ir "padaryti viską, kad būtų užkirstas kelias Lietuvos žydų Holokausto istorijos iškraipymui bei falsifikavimui, ypač kalbant apie lietuvių vaidmenį žudynėse".

Be kita ko, J. A. Melamedas siūlo ne tik kovoti su antisemitizmo banga Lietuvoje ir reikalauti teisingumo karo nusikaltėliams, bet ir grąžinti „pavogtą turtą" Lietuvos žydams, gyvenantiems Izraelyje, ar jų palikuonims.

Tinklalapyje išvardytas ne vienas šimtas žmonių, kurie tiesiai šviesiai vadinami „lietuviais žydų žudikais". Absoliuti dauguma pavardžių - lietuviškos, nors esama ir skambančių rusiškai, vokiškai ar žydiškai. Sąrašuose, kurie sudaryti pagal atskirus Lietuvos miestus ir rajonus, paminėtos ir kelios moterys.

Greta pavardžių nurodytos vietovės, kur vykdytose žudynėse esą dalyvavo šie asmenys. Kai kurių žmonių parašytos tik pavardės, kitų - ir vardai. Daug kur nurodyti kariniai laipsniai (leitenanto, majoro, kapitono), profesijos ar užsiėmimai (mokytojas, teisininkas, medikas, agronomas, policininkas ar policijos nuovados viršininkas, saugumo policijos vadovas, kalėjimo prižiūrėtojas, kunigas, vienuolis, studentas, moksleivis, karininkas).

Didelė dalis pavardžių ir

vietovardžių parašyti su klaidomis - kai kurios raidės praleistos, sukeistos vietomis ar pakeistos kitomis. Sprendžiant iš sąrašų, lietuviai žudynėse turėjo dalyvauti ištisomis šeimomis - daug asmenų yra vienodomis pavardėmis, šalia kai kurių nurodyta "brolis", "tėvas" ar "sūnus".

Be to, tinklalapyje yra keletas nuotraukų, kuriose esą užfiksuoti žydų žudynėse dalyvavę ar prie jų prisidėję asmenys, kelis kartus nurodytos gimimo datos.

Alytaus sąrašė paminėta maždaug 318 žmonių, Biržų - 162, Kėdainių - 139, Kretingos - 243, Lazdijų - 25, Marijampolės - 190, Panevėžio - 306, Plungės - 32, Raseinių - 191, Rokiškio - 82, Šakių - 36, Šiaulių - 230, Tauragės - 83, Telšių - 166, Trakų - 91, Ukmergės - 315, Utenos - 169, Vilkaviškio - 51, Zarasų - 105, Žagarės - 53. Nors nurodyti Mažeikių ir Vilniaus pavadinimai, greta nėra jokių pavardžių. Nemažai pavardžių pasirodo keliuose sąrašuose, tačiau bendras žmonių skaičius siekia mažiausiai 3 tūkst.

Greta partizanų pavardžių - epitetai „sadistas" ir „žiaurus žudikas"

Išpūdingiausiai atrodo Kauno sąrašas, kuriame - 1193 pavardės. Kai kurie asmenys esą dalyvavo žudynėse ir pogromuose ne tik Kaune (fortuose, "Lietūkio" garaže), bet ir aplinkiniuose miesteliuose. Sąrašė, be kita ko, paminėtos IX forto vado Igno Vėlavičiaus-Viliaus ir jo pavaduotojo Melisiūno pavardės.

Greta leitenanto Juozo Barzdos pavardės ir nuotraukos pateiktas toks apibūdinimas: "žiaurus sadistas žudikas, dalyvavo nužudant tūkstančius nekaltų žmonių - vyrų, moterų ir vaikų - Lietuvoje bei Sovietų Sąjungoje". Taip pat vadinosi Lietuvos karininkas, inžinierius, brigados generolas Juozas Barzda-Bradauskas, tarpukariu apdovanotas dviem ordinais.

Tame pačiame sąrašė minimas Juozas Lukša. Po dviem jo nuotraukomis pažymėta: "žiaurus sadistas", "žudikas - 68 nekaltų žmonių žudynių "Lietūkio" garaže 1941 m. birželio 27 d. herojus", "po tūkstančių žydų nužudymo Kaune ir kitur". Ši pavardė ir pateikta nužudymo data - 1951 m. - sutampa su partizano Juozo Lukšos-Daumanto.

Leitenantas Viktoras Vitkauskas (jo vardas ir pavar-

dė sutampa su dar vieno partizano - Tauro partizanų apygardos vado) esą dalyvavo pogromuose Kaune ir Viliampolėje. Jis esą nukirto rabino Osovskio galvą ir rodė ją per langą, vėliau "jis dalyvavo daugelyje žudynių Kauno fortuose".

Ukmergės mokytojas Jonas Sibaila, kaip teigiama tinklalapyje, vadovavo žudikų būriui, kuris "buvo atsakingas už tūkstančių vyrų, moterų ir vaikų kankinimus bei žudymus" šiame rajone.

Karininkas Antanas Slucka esą jau nacių okupacijos pradžioje „subūrė žudikų gaują, kuri užpuolė ir nužudė tūkstančius bėglių, bandžiusių išsigelbėti nuo nacių, vėliau jis dalyvavo žydų žudynėse Rytų Lietuvoje (Utenoje, Zarasuose, Kupiškyje ir kitur)".

Alytaus sąrašė paminėta karininko **Adolfo Ramanausko pavardė**. Jis esą buvo "žiaurus masinių žudynių dalyvis, vienas iš pagrindinių žydų žudikų Druskininkuose, Merkinėje, Butrimonyse, Jezne ir kitur". Šis vardas ir pavardė sutampa su partizanų vado Vanago.

Jo dukrą, Seimo narę Aukšutę Ramanauskaitę-Skokauskienę žinia, kad tėvas įtrauktas į žydų žudikų sąrašą, pribloškė: "Tai kažkokia klaida. Gal pavardės supainiotos? Mano tėvelis jokių būdu negali būti siejamas su tokiais dalykais. Net šešėlio negali būti. Jis buvo tolerantiškas žmogus. Net priešininkai sakydavo, kad jis yra idealistas."

Apie žydų žudynes - su šūripiomis detalėmis

Tinklalapyje pateikta informacijos apie Holokaustą kai kuriose vietovėse. Lazdijuose 1941 m. birželio 23 d. susirinkę trys dešimtys vietos inteligentų esą sudarė komitetą vietos reikalams spręsti ir išreiškė padėką vokiečių armijai. Po poros dienų komitetas esą nusprendė perkelti vietos žydus į sovietų statytas pašiūres Vytauto gatvėje. Netrukus žydai pradėti suėminėti. Dažnai pretekstas būdavo priklausymas komunistams arba komjaunimui, kartais areštuodavo be priežasties. Visi suimtieji buvo pervežti į Marijampolę ir nužudyti.

Kaip rašoma svetainėje, gyventojai nevengdavo reikalauti iš žydų pinigų ir brangenybių, viešai tyčiodavosi iš jų, įžeidinėdavo, versdavo žingsniuoti varlyte ir mušti vienas kitą stebint miniai.

Kulminaciją įvykiai pasiekė rugsėjo viduryje, kai žydams buvo nurodyta persikraustyti į armijos barakus netolimose Katkiškėse. Kai

Petronėlė ir Pranas Girdžiai, ūkininkai iš Raseinių apylinkės buvo apdovanoti Izraelio Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi 1998 m. už išgelbėjimą Š. Gotšteino. Girdžių vaikai su Gotšteinų šeima Palangoje, Š. Gotšteinas stovi (1962). 1965 metais Sajos Gotšteino šeima išvyko gyventi į Izraelį. Ir pradėjo plaukti laisčiai į Dumšiškių kaimą bičiuliams Girdžiams. Susirašinėjimas nutrūko 1967 metais, po pergalingo Izraelio karo prieš arabų valstybes, kai Sovietų Sąjunga nutraukė diplomatinius ryšius su Izraelio valstybe. Š. Gotšteinas nenorėjo padaryti nemalonumų draugiškai šeimai. Juk vieną kartą Girdžiai jau rizikavo dėl jo savo gyvybėmis... Jie buvo pažįstami dar nuo Nepriklausomybės laikų, kai drauge tarnavo kariuomenėje. Tad 1941 metų liepą Š. Gotšteinas nedvejodamas atėjo pas Praną Girdžių prašytis paslėpimas. Kartu su juo buvo atėję dar šeši žmonės, kuriuos Girdžiai laikinai apgyvendino svirne. Suradę kitą prieglobstį, šešetas persekiojamųjų paliko Girdžių sodybą, o Saja Gotšteinas liko. Girdžių šeimoje augo šeši vaikai. Gotšteinas buvo vadinamas dėde Jonu, kad vaikai niekam neprasitartų. Miegodavo „svečias" daržinėje, tvarte, kartais išeidavo pas kitus patikimus kaimynus... „Antrojo pasaulinio karo metu nuo pat 1941-ųjų vasaros aš slapščiausi Dumšiškių kaime pas savo draugą Praną Girdžių. Girdžiai augino tris dukteris ir tris sūnus, ir visi padėdavo man slapstyti. Jų namus aš palikau 1945 metais, kai Lietuva buvo išvaduota nuo vokiečių okupantų. Visą savo gyvenimą liksiu dėkingas Girdžiams už išgelbėtą gyvybę. Jeigu įmanoma kuo padėti šiai puikiai šeimai, aš būsiu be galo dėkingas", - taip rašė Saja Gotšteinas 1996 metų kovo mėnesį.

„Gyvybę ir duoną nešančios rankos", Vilnius, 1999.

kurie iš jų pasislėpė namuose ir, nepaisant dviejų parų bevandens ir maisto, išgyveno, o vėliau pabėgo. Lapkričio 3 d. nuogiems žydams teko nužingsniuoti apie 300 m iki duobės, kur jie buvo sušaudyti. Iš viso žuvo apie 1,6 tūkst. žmonių, nė vienam nepavyko išsigelbėti.

Raseiniuose tuo metu gyveno apie 2 tūkst. žydų. Netrukus po to, kai 1941 m. birželio 23 d. į miestelį įžengė vokiečių armija, visi 16-45 m. vyrai ir jaunos sveikos moterys buvo suvarytos į stovyklą, kur stovėjo keli sandėliai. Vyresnieji ir moterys su vaikais buvo suvarytos į kelis namus miestelyje. Nuo liepos pabaigos, kai vienu kartu buvo išvesti apie 300 vyrų, kurių daugiau niekas nebematė gyvų, žydai buvo žudomi kone kasdien. Senas rabinas Rebas Ahronas Shmuelis Katzas su dar ke-

liais žmonėmis prieš tai, kai buvo nušauti, turėjo išsikasti sau kapo duobes. Vienas vyras buvo palaidotas gyvas.

Šių pasakojimų šaltiniai neretai nurodyti, tuo tarpu kuo remiantis sudaryti "lietuvių žydų žudikų" sąrašai - oficialiais teisiniais dokumentais, istorine literatūra, archyvine medžiaga, atsiminimais, **nepažymėta**.

Sovietmečio nuosprendžiais abejoja

Anot Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro Rimvydo Valentukevičiaus, sąrašuose paminėti žmonės arba jų artimieji galėtų pareikšti pretenzijas dėl šmeižto - Baudžiamajame procese kalbama apie nepagrįstus kaltinimus sunkaus nusikaltimo padarymu, taip pat - dėl mirusio atminimo paniekinimo.

(Nukelta į 5 psl.)

DĖL PARTIZANŲ ŠMEIŽTO KREIPĖSI Į PROKURORUS

Vilnius, gegužės 27 (ELTA). Parlamentarai kreipėsi į prokurorus, reikalaudami pradėti išteisminį tyrimą dėl partizanų šmeižto, kurį paskleidė Lietuvos žydų asociacija Izraelyje.

„Esame pasipiktinę šmeižtu, kurį skleidžia vadinamoji Lietuvos žydų asociacija Izraelyje apie Lietuvai nusipelnčius asmenis, žymius Lietuvos partizanus – Adolfą Ramanauską-Vanagą, Lionginą Valiukevičių-Dzūką, Juozą Barzdą-Bradauską, Juozą Lukšą-Daumantą ir kitus“, – teigia pareiškimo autoriai.

Kreipimąsi į Generalinę prokuratūrą pasirašė įvairioms Seimo frakcijoms atstovaujantys parlamentarai **Gintaras Sonigaila, Kazimieras Uoka, Saulius Stoma, Dalia Teišerskytė ir Julius Sabatauskas.**

Seimo nariai ragina Lietuvos prezidentą, Užsienio reikalų ministeriją ir kitas valstybės insti-

tucijas imtis diplomatinių priemonių, siekiant užkirsti kelią nepagrįstų kaltinimų skleidimui ir nesantaikos kurstymui.

Lietuvos žydų asociacija Izraelyje savo tinklalapyje paviešino straipsnį, kuriame žydšaudžių etiketę klijuojama ir Dievo praeiksmas siunčiami trims tūkstančiams lietuvių. Pasmerktųjų sąrašas – ir Vyčio kryžiaus ordinu už nuopelnus Lietuvos valstybei apdovanotas brigados generolas A. Ramanauskas-Vanagas, ne vieną ordiną gavęs brigados generolas J. Barzda-Bradauskas, partizanas J. Lukša-Daumantas, gausybė kitų anuometės Lietuvos patriotų.

Žiniasklaida cituoja asociacijos pirmininką, iš Lietuvos kilusį Josefą A. Melamedą, kuris tvirtina, kad vienas pagrindinių šios asociacijos siekių – ne tik pranešti pasauliui apie unikalią šios tautos dvasinę tradiciją, bet ir „pa-

kai apkaltinant žmones, kurie neturi nieko bendro, devalvuojama problema.“

Pokario metais dėl kolaravimo su naciais buvo nutesta apie 8 tūkst. žmonių, kai kurie jų pripažinti kaltais dėl Holokausto. Keliolika žmonių dėl dalyvavimo žudynėse Paneriuose buvo sušaudyti iš karto po karo.

"Kalnę pripažįsta teismas, bet teisingumas turi galioti visiems"

"Gyvename demokratinėje valstybėje. Kaltas yra tas, kurį kaltu pripažino teismas. Bet teisingumas turi galioti visiems, nepriklausomai nuo tautybės ir pavardės. Lietuvos žydų bendruomenė niekada nekaltino visos lietuvių ar kitos tautos. Mes smerkiame nacių nusikaltėlius, bet lenkiame galvą prieš tuos, kurie gelbėjo žmones, ne tik gyvybes, bet ir žmogiškumo veidą", - sakė šios bendruomenės vykdančysis direktorius Simonas Gurevičius.

"Lietuvoje buvo nužudyta per 90 proc. žydų. Danijoje tiek žydų liko gyvų. Nereikia atsiprašinėti ar teisintis, tik susimąstyti, ką tie skaičiai reiškia. Dabartinės kartos nekaltos už praeities nusikaltimus. Bet privalome suvokti, kad apie 200 tūkst. žmonių buvo nužudyti ne dėl karo, o vien dėl tautybės. Atsakomybę reikia jausti ne už nusikaltimus, o už tai, kad jie nepasikartotų", - kalbėjo bendruomenės atstovas.

Su pačiu J. A. Melamedu susisiekti nepavyko - jo mobilusis buvo išjungtas, asociacijos atsakymas į elektroninį laišką neatėjo, - rašo *Eglė Digrytė*.

Dainavos apygardos vadas Adolfas Ramanauskas Vanagas (rikiuotėje pirmas) Šarūno rinktinės vizitacijoje. Antroje eilėje pirmas - Benediktas Lobenas Kariūnas, paskutinis - Juozas Gegužis Diemedis.

Genocido aukų muziejus

daryti viską, kad būtų užkirstas kelias Lietuvos žydų holokausto istorijos iškraipymui bei falsifikavimui, ypač kalbant apie lietuvių vaidmenį žudynėse“.

J. A. Melamedas siūlo ne tik kovoti su antisemitizmo banga Lietuvoje ir reikalauti teisingu-

mo karo nusikaltėliams, bet ir gražinti „pavogtą turtą“ Lietuvos žydams, gyvenantiems Izraelyje, ar jų palikuonims.

Tinklalapyje išvardytas ne vienas šimtas žmonių, kurie tiesiai vadinami „lietuviais žydų žudikais“. Sąrašai sudaryti pagal atskirus Lietuvos mies-

tus ir rajonus, greta pavardžių nurodytos vietovės, kur vykdytose žudynėse esą dalyvavo šie asmenys.

Be to, tinklalapyje publikuojama keletas nuotraukų, kuriose esą užfiksuoti žydų žudynėse dalyvavę ar prie jų prisidėję asmenys.

„DER SPIEGEL“ ŽURNALAS APIE HOLOKAUSTE DALYVAVUSIUS LIETUVIUS

Vilnius, gegužės 21 d. (LRT). Seimo narys Arvydas Anušauskas sako, kad Vokietijos vokiečių žurnale *Der Spiegel* straipsnis, kuriame, teigiama, kad dalį atsakomybės už žydų holokaustą turi prisiimti kiti europiečiai, ir kuriame žudynės „Lietūkio“ garaže aprašomos kaip „Lietuvos nacionalinės apeigos“, yra neprofesionali.

"Vėl mosuojama ta pačia sena versija, kurią aš jau esu ištyręs daugiau kaip prieš dvejus metus. Aišku, turiu pasakyti, kad knyga yra lietuviška, bet ji buvo pristatyta kitų šalių istorikams. Kas nori sužinoti, tas sužino", - sakė istoriko išsilavinimą ir praktikos turintis parlamentaras, šiuo metu vadovaujantis Seimo nacionalinio ir gynybos komitetui. Jo teigimu, *Der Spiegel* straipsnis remiasi sena ir netikslią informacija. Straipsnyje teigiama, kad vokiečiai yra atsakingi už 6 milijonų žydų pramoninio masto žudynes, **bet kitų Europos šalių vaidmuo vykdant Holokaustą lig šiol esą stebinančiai mažai nušviestas.**

Vokietijos šiuolaikinės istorijos instituto eksperto Dieter Pohl vertinimu, daugiau kaip 200 tūkst. ne vokiečių ir ne austrų "rengė, vykdė ir prisidėjo prie žudymo". Dažnai jie buvo net labiau šaltakraujiški už Hitlerio smogikus, pažymi *Der Spiegel*.

Toliau pateikiamas tokio žiaurumo, parodyto vokiečių kario akivaizdoje Kaune, pavyzdys. Pasak *Der Spiegel*, Vokietijos armijos šiaurinės

grupuotės pulkininkas 1941 metų birželio 27 dieną ėjo pro degalinę, kurią buvo apsupusi minia žmonių. Girdėti šūksniai "bravo", plojimai, motinos iškėlusios savo vaikus, kad jie geriau matytų. Karininkas priėjo arčiau ir paskui užrašė ką matęs. "Betonuotame kieme šviesiaplaukis vyras, maždaug 25-erių amžiaus, vidutinio ūgio, ilsėjosi pasirėmęs į medinį baslį, rankos storumo, siekiantį vyro krūtinę. Prie jo kojų gulėjo 15, 20 žmonių, mirusių ar mirštančių. Iš žarnos bėgantis vanduo plovė kraują į kanalizaciją".

Karys toliau rašė: "Vos už kelių žingsnių už šio vyro stovėjo apie 20 vyrų, kuriuos saugojo keli ginkluoti civiliai - tyliai ir nuolankiai laukiantys baisios egzekucijos. Trumpu metu pakviestas vienas jų tyliai žengė žingsnį ir (...) buvo nudobtas mediniu basliu, ir kiekvieną smūgį džiaugsmingais šūksniais palydėdavo žiūrovai".

Šią žudymo orgiją susirinkusieji pavertė Lietuvos nacionalinėmis apeigomis, rašoma grupės *Der Spiegel* bendradarbių parengtame straipsnyje.

Anot vokiečių kario, kai visi jau gulėjo negyvi ant žemės, šviesiaplaukis žudikas užsilipo ant lavonų krūvos ir ėmė groti akordeonu. Žiūrovai sugiedojo Lietuvos himną, tartum ši žudymo orgija būtų nacionalinė ceremonija. Pasak A. Anušausko, ištraukdami netikslias senas versijas vokiečių žurnalistai neatsakingai žiūri į holokaustą.

Jo teigimu, jis jau yra išaiškinęs, kad liudijęs **vokiečių karys buvo karo žvalgybos atstovas**, žudynių diena Kaune jam buvo pirmoji Lietuvoje ir **lietuviškai jis nemokėjęs**, todėl bent himno atskirti jis tikrai negalėjo. A. Anušausko tvirtinimu, yra kitų liudijimų, sakančių, kad tuo metu buvo dainuojama rusiškos "čestuškės".

Iš Kybartų kilęs žudynių vykdytojas iš tiesų buvo lietuvis, tačiau, A. Anušausko teigimu, jis buvo užverbuotas Gestapo (slaptosios nacistinės Vokietijos policijos) agentas. Pats žudynių vykdytojas esą yra liudijęs, kaip buvo įkalintas per pirmąją sovietų okupaciją ir kaip vykdė nusikaltimą Lietuvą okupuojant vokiečiams, tačiau nebuvo žudynių organizatorius, o tik vykdytojas.

Parlamentaro teigimu, **kalbant apie holokaustą ir apie atsakomybę, reikia būti tiksliais.**

A. Anušauskas dar anksčiau žiniasklaidai yra komentavęs savo, kaip istoriko, tyrimą dėl žudynių **"Lietūkio" garaže**. Pasak jo, po pogromo žudynių vykdytojas tapo vokiečių saugumo tarnybos viršininko Lietuvoje pavaduotoju lietuviškiems reikalams. Tai esą buvo žmogus, idealiai kalbėjęs lietuviškai, ir jo apskritai nuo lietuvio niekas nebūtų atskyręs. Jis buvo gimęs ir užaugęs Lietuvoje, nors **jo šaknys buvo vokiškos**. Save jis esą susiejo jau su didžiąja Vokietija ir jai ištikimai tarnavo.

(Atkelta iš 4 psl.)

ŠIMTAMS LIETUVIŲ...

Pareigūnas nesiryžo spėlioti, kuo remiantis buvo sudaryti sąrašai ir kiek juose pateikti duomenys gali būti patikimi. R. Valentukevičius siūlė atsargiai vertinti šią informaciją, net jei teismas yra pripažinęs jų kaltę dėl genocido. Pavyzdžiui, pokario metais žmonės kartais būdavo nuteisiami remiantis vos dviejų Komunistų partijos veikėjų liudijimais.

Nepriklausomybės metais teismui buvo perduotos trys bylos dėl bendrininkavimo genocide: Aleksandro Lileikio, Kazio Gimžausko ir Algimanto Dailidės. Jų jau nėra tarp gyvųjų.

"Internete rašliavų yra daug. Žmogaus ar artimųjų reikalas yra kreiptis privataus kaltinimo tvarka, jei, jų manymu, pavardė įrašyta be jokio pagrindo. Bet tai yra komplikotas reikalas. Tinklalapis veikia ne Lietuvoje, todėl būtų sunku nustatyti asmenis, kurie tas pavardes paviešino, jei ne apskritai neįmanoma. Juolab kad Izraelis savo piliečių neišduoda", - kalbėjo prokuroras.

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas, **istorikas A. Anušauskas teigė matęs minėtą tinklalapį ir su kolegomis bandęs susisiekti su jo šeimininkais, bet pokalbiai esą buvo nesėkmingi.** Pasak parlamentaro, asociacija laikosi radikalios pozicijos ir "neatsakingai žiūri į pačią Holokausto vykdytojų problemą": "Į atsakomybę už Holokaustą reikia žiūrėti rimtai. Kai žiūrima paviršutiniš-

SUVARŽYMAI LITUANISTIKOS KATEDROJE

GIEDRIUS SUBAČIUS

PLB Lituanistikos katedros profesorius Illinois universitete Čikagoje

Vis daugiau balsų pasigirsta apie PLB Lituanistikos katedros magistro ir daktaro programų likimą Iliinojaus universitete (University of Illinois at Chicago). Zigmą Viskantą iš Los Angeles iškėlė įvairių klausimų. Ačiū jam. Taip pat ačiū naujai įsikūrusiai Iliinojaus universiteto Čikagoje (UIC) Lietuvių studentų asociacijai, kuri pareiškė savo tvirtą žodį apie padėtį universitete - jie nori studijuoti lituanistinius dalykus, bet galimybės jiems siaurinamos.

Iš tiesų, PLB Lituanistikos katedros Iliinojaus universitetas tarsi neketina uždaryti visai. Dabar jis panaikino dalį programų - būtent magistro ir daktaro. Bent šiuo metu bakalauro lygio kursus universitetas yra linkęs išlaikyti. Tačiau faktas yra toks, kad UIC lituanistika pažeminta iš aukščiausio lygio studijų (daktaro programos) iki žemiausio (bakalauro kursų). O tik daktaro studijas turinti lituanistika gali būti visavertė tarp kitų mokslų. Paprastai sakant, lituanistikos mokslo kalvė Amerikoje - PLB Lituanistikos katedra UIC - iš žirgyno daroma peilių urveliu.

Nors jau 2007-aisiais priėmimas į lituanistikos magistro ir daktaro programas buvo sustabdytas, bet tada dekanas Dwight McBride tekalbėjo apie laikiną pristabdymą, esą kol bus surastas naujas Slavų ir baltų departamento (kuriam yra ir mūsų katedra) vadovas. Tačiau departamentui vadovas nesurastas iki šiol, o 2008 metų vasarą dekanas jau gerokai griežčiau pareiškė, kad lituanistinių magistro ir daktaro programų atidaryti iš viso neketinąs. Po to PLB Fondo atstovai du kartus buvo susitikę su dekanu ir jo pavaduotojais aptarti katedros padėties UIC, tačiau universiteto pusė ir po tų pokalbių neketina tęsti uždarytųjų programų.

PLB Lituanistikos katedra pradėjo veikti 1984 metais, tad šiemet jai sukanka 25-eri - ketvirtis amžiaus. Pasaulio lietuviai pasirašė 600,000 dolerių dovanos aktą dar 1981 metų rudenį, o 1984-aisiais jau buvo surinkta pusė sumos. Pernai suma jau buvo išaugusi maždaug iki 1 mln. ir 600 tūkst. dolerių, nors dėl krizės, universiteto atstovų žodžiais, suma fonde yra sumažėjusi gal iki 1 mln. 200 tūkst. dolerių. Katedros reikmėms naudojama dalis priaugančių procentų. Kiek pats universitetas katedrai skyrė ar neskyrė lė-

šų - nežinau. Sunku suskaičiuoti. Į patį katedros fondą UIC neįdėjo nieko, bet išlaikė du lituanistus profesorius: iš pradžių katedros vedėją prof. Bronių Vaškelį ir prof. Violetą Kelertienę, o nuo 1993-1994 metų, kai prof. Kelertienė tapo katedros vedėja - ją ir mane. Bet studentai taip pat mokėjo universitetui mokėstį už lankomus lituanistinius kursus; pavyzdžiui, daugiausia studentų sutraukiantį Lietuvių kultūros kursą kiekvienais mokslo metais išklauso 120 studentų (per visą katedros gyvavimo laiką sudarytų gal per tūkstantį studentų, išlaikiusių Lietuvių kultūros egzaminus). Bet dekanatas neatrodo norintis kalbėtis apie visas šias lėšas. Universitetui atrodo, kad pakanka pasakyti, jog dviejų profesorių ir magistro bei daktaro programų jis išlaikyti negalys.

Lietuvos Respublikos vyriausybės parama buvo ženkli tuo, kad ji skyrė lėšų dviem lietuvių kalbos dėstytojams, atvykusiems dėstyti į UIC: lektoriui Giedriui Židonui 2006-2007 mokslo metais ir prof. Violetai Kalėdaiti 2007-2008 m.

Per 25 metus katedroje studijavo daug magistro ir kiek mažiau daktaro laipsnio siekiančių studentų. Štai PLB Lituanistikos katedros magistras ir doktorantai: Vita Storey, Alma Jakimavičiūtė, Julius Keletras, Jolanta Macevičiūtė, Kariolė Vaitkutė, Danas Lapkus, Dalia Kučėnas, Jūra Avižienis, Rasa Kalinauskaitė, Eglė Ivinskienė, Aušra Veličkaitė, Neringa Klumbytė, Rūta Birštonaitė, Žydrūnas Drungilas, Kristina Sakalavičiūtė, Dalia Cidzikaitė, Elizabeth Novickas, Audra Savickaitė, Vladas Krivickas, Daiva Litvinskaitė, Aurelija Tamošiūnaitė.

Daktaro programą baigė ir lituanistikos disertacijas iš lietuvių literatūros apgynę trys doktorantai: Dalia Kučėnas, Danas Lapkus, Dalia Cidzikaitė. Visi trys pagal savo disertacijas parengė ir išleido po knygą bei susilaukė gerų įvertinimų. Šiuo metu prie savo disertacijų tebedirba Daiva Litvinskaitė ir Aurelija Tamošiūnaitė.

Katedroje lankėsi daug mokslininkų iš Lietuvos ir kitų Europos kraštų. Su Fulbright stipendija buvo atvykę prof. Albertas Zalatorius, prof. Egidijus Aleksandravičius, Si-

gitas Daukša. Lituanistikos kursus katedroje dėstė kviesiniai profesoriai iš Lietuvos: Albertas Zalatorius, Egidijus Aleksandravičius, Vladas Siirutavičius, Rūta Marcinkevičienė, Dalia Čiočytė.

Taip pat su PLB fondo, Lietuvių Fondo, Švedijos ir Lietuvos vyriausybių, Soros fondo stipendijomis buvo atvažiavę daug kitų mokslininkų: Artūras Tereškinas, Giedrius Viliūnas, Rima Pociūtė, Rūta Melinskaitė, Regimantas Tamošaitis, Dalia Satkauskytė, Loreta Mačianskaitė, Ingrida Matusevičiūtė, Ramunė Marcinkevičiūtė, Rūta Skendelienė, Nomedas Šatkauskienė, Jurgita Staniškytė, Karolis Klimka, Dalia Kuizininė, Reda Pabarčienė, Saulė Buzaitė, Jurgita Baltrušaitytė, Linas Saldukas, Vitalija Stravinskienė, Rimas Žilinskas, Ramūnas Korsakas, Daiva Dapkutė, Almantas Samalavičius, Pietro U. Dini, Viktorija Heiskanen.

Ačiū visiems, kuriems rūpi PLB Lituanistikos katedros ateitis ir tai viešai pasakote. Kviesčiau ir daugiau pasisakyti apie katedrą - kokią įsivaizduotumėte jos ateitį, kokios taktikos ir strategijos galima būtų laikytis, kad UIC lituanistiką išlaikytume kuo stipresnę? Sutartyje su universitetu įrašyti svarbūs žodžiai: **PLB Lituanistikos katedra įsteigta amžinai** (in perpetuity). Jos tikslas sutartyje taip pat užtvirtintas aiškiai: studijuoti lietuvių kalbą, literatūrą ir civilizaciją.

Kaip tiksliai pastebėjo Lietuvių studentų asociacijos UIC nariai - pasaulinio lygio klasės universitetas (bent taip save reklamuojantis) galėtų ne mažinti, o plėsti studijas, kursiančias jam pasaulinio universiteto šlovę. Svarstau sau, gal ir laiškai tiesiai pačiam dekanui Dwight McBride į universitetą su pageidavimu atidaryti lituanistines magistro ir daktaro programas galėtų būti paveikūs? Gal universitetas imtų jaustis labiau atsakingas laikytis dovanotojų intencijos? Bent jau prieš gerą šimtą metų, kai buvo sunku patikėti, kad Rusijos valdžia leis lietuviams lietuvišką mokyklą ir lotynišką abėcėlę, žmonės vis tiek masiškai siuntė valdžiai prašymus - mokyklas ir rašmenis dabar turime...

Illinois universitetas Čikagoje.

DOVANA LITUANISTIKOS CENTRAMS – LIETUVIŠKA PROGRAMINĖ ĮRANGA

Bendrovė „Tilde IT“ ir Lietuvos užsienio reikalų ministerija pradeda pagalbos akciją užsienio universitetuose įsikūrusiems lituanistikos centrams – jiems dovanojami naujos programinės įrangos „Tildės Biuras 2009“ paketai.

Programinės įrangos „Tildės Biuras 2009“ paketai jau įteikti dviem – Rygos ir Helsinkio universitetų – lituanistikos centrams. Lietuviškas „Tildės Biuras 2009“ išsiųstas ir dar į keturis lietuvių kalbos mokymo centrus: Čikagos Iliinojaus, Budapešto, Prahos Karolio ir Maskvos M. Lomonosovo. Šiuos paketus lituanistikos centrams perduos Lietuvos diplomatinės atstovybės.

„Puoselėti ir skatinti mūsų kalbos ir kultūros sklaidą globalizacijos amžiuje ypač svarbu. Tikiu, kad „Tildės Biuras 2009“ bus ne tik puiki pagalbinė darbo priemonė lietuvių kalbos besimokantiems užsieniečiams, bet ir paskata giliau pažinti mūsų šalį ir čia apsilankyti“, – sakė ministras Vygaudas Ušackas sveikindamas šią iniciatyvą.

Ministras išreiškė viltį, kad privačių verslo bendrovių ir valstybės institucijų bendradarbiavimas, siekiant padėti užsienio lietuviams bei lietuvių besidomintiems užsienie-

čiams, taps gražia tradicija.

Planuojama ir toliau tęsti šią akciją ir aprūpinti lietuvišku „Tildės Biuru 2009“ visus užsienio universitetuose įsikūrusius lituanistikos centrus.

„Tilde IT“ direktoriaus Vaclovo Pranskūno teigimu, naująją programinės įrangos „Tildės Biuras 2009“ versiją išbandę įvairių sričių švietimo specialistai pastebėjo, kad ši priemonė yra itin naudinga lietuvių kalbos besimokantiems žmonėms.

Naujoje programinės įrangos „Tildės Biuras 2009“ versijoje vartotojams pateikiama visiškai atnaujinta žodyno vartotojo sąsaja, nauji kalbų ir terminų žodynai, atnaujinti rašybos ir gramatikos tikrintuvai, automatizuotas vertimų įrankis „Vertimo Vedlys“, atnaujinti dokumentų ruošiniai ir kitos priemonės. Daugiau informacijos apie „Tildės Biuro 2009“ programinę įrangą galima rasti adresu www.tilde.lt.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Vyriausybės duomenimis, pasaulyje šiuo metu veikia per 30 lituanistikos centrų. Apytikriais skaičiavimais, lietuvių kalbą ir kultūrą įvairiose pakopose užsienyje šiuo metu studijuoja apie 600 studentų, gausiausias jų būrys – Lenkijoje, Čekijoje ir Vokietijoje.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

CHICAGO, IL

**"CHRYSLER" GRIAUNA
LIETUVIO VERSLĄ ČIKAGOJE**

Kalvio iš Lietuvos sūnus Stanley Balzekas Antrojo pasaulinio karo metu šešis mėnesius išgyveno Vokietijos kalėjimuose. Tačiau panašu, kad dar jo tėvo Čikagoje įkurtam "Chrysler-Jeep" prekybos salonui išgyventi nepavyks.

Balzeko šeima verslą JAV pradėjo 1919 m., kai jo bendravardis tėvas, išėivis iš Lietuvos, atidarė pirmąjį automobilių prekybos parduotuvę. Pirmaisiais metais „Balzekas Motor Sales“ įkurtame salone siūlė "Pontiac", "Chevrolet" ir "Studebaker" automobilius. Nuo 1933 m. prekiaujama tik "Chrysler".

"Po 90 metų mes tapome paprasčiausiu mėsos gabalu", - dėsto 85 m. S. Balzekas jaunesnysis. Du jo sūnus, dukra taip pat dirba senelio įkurtame

salone. "Chrysler" verslininką laišku informavo, kad šis jau nebėra kompanijos automobilių platintojas.

Nuo Rytinėje pakrantėje esančios Virdžinijos iki Kalifornijos JAV Vakaruose "Chrysler" nutraukia 789 sudarytas sutartis su automobilių platintojais. Tai yra ketvirtadalis šių sutarčių pagrindų Valstijose veikiančių "Chrysler", "Dodge" ir "Jeep" parduotuvių.

Dabartinis sąrašas bendrovių, kurios išbraukiamos iš "Chrysler" pardavėjų, gali būti negalutinis. Daugumą automobilių milžinės akcijų besiruošianti perimti italų "Fiat" turės lemiama įtaką sprendžiant, kurie prekybos taškai išliks, o kurie ne. Čikagoje, kurioje yra didelė lietuvių bendruomenė, automobiliais prekiaujantis Balzekas teigia, kad salono veiklą tęs kol bus parduotos visos 125 naujos sandėlyje esančios mašinos ir naudotos transporto priemonės.

Verslininkas tikina dar nežinantis, ko imtis ateityje, tačiau dėl vieno dalyko Balzekas yra tikras - naujų verslo santykių su "Chrysler" daugiau nesiims.

"Jiems nerūpi. Aš pasakiau jiems, kodėl jūs nedirbate su smulkiais prekeiviais, paklauskite ir atvykite čia. Kalbėkitės su žmonėmis. Nesėdėkite savo aukštuose bokštuose", - dėsto Balzekas.

Stanley Balzekas Jr.
www.balzekasmuseum.org

PALM BEACH, FL

Gegužės 16 d. 11 val. Lietuvos Garbės konsulato patalpose Palm Beach mieste vyko "Saulėto kranto" šeštadieninės mokyklėlės mokslo metų užbaigimo šventė. Joje dalyvavo 5 mokinukai, jų tėveliai ir dar keletas svečių.

Mokyklos vadovė Jūratė Barkauskaitė-Meister kiekvienam tuos metus baigusiam mo-

kinukui įteikė mokslo metų užbaigimo proga mokyklos vadovybės pavadintą "sertifikatą", lietuviškai reiškiantį mokslo metų baigimo pažymėjimą.

Po jaunimo pasirodymo, ir dovanėlių įteikimo, dr. Andrea Zotovaitė paskelbė apie asmenis, kurie jos mamos dail. Rimgailės Zotovienės pastangų dėka, paaukėjo po šimtinę Lietuvos tūkstantmečio proga ir taip parėmė vietos mokyklėlę.

CHORVEDŽIAI KVIEČIAM!

www.dainusvente.org

Chorvedžiai kviečiami į IX-tosios Dainų šventės Toronte paruošiamąjį seminarą. Seminaras vyks *Dainavos* stovyklavietėje rugpjūčio 20-23 d.d. savaitgalį. Seminaras rengiamas IX Dainų šventės muzikos vadovės - Dalia Viskontienės globoje. Seminaro vadovė Rita Klioriene, "Exultate" choro vedėja iš Clevelan-

do, OH. Kviečiami dalyvauti visi Šiaurės Amerikos chorų/dainos vienetų chorvedžiai/vienetų atstovai. Seminare bus pristatytas šventės repertuaras, pradėti pasiruošimo darbai. Dalyvaus ir svečias kuris dalinsis savo 30 metų patirtimi - tai Frank Bianchi, Cleveland Orchestra Youth Chorus direktorius. Bianchi dėsto chorų dirigavimą Baldwin-Wallace Conservatory of Music, Berea, Ohio, JAV. Dėl tolimesnės informacijos ir registracijos kreiptis į IX Dainų šventės Toronte 2010 tinklapį:

www.dainusvente.org.

Gabija Petrauskienė

Kiekvienų metų gegužės mėnesio paskutinį pirmadienį JAV gyventojai pagerbia savo mirusiuosius aplankydami jų kapus ir pasimeldami už jų sielas. Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje gegužės 25 d. įvyko pamaldos, kuriose dalyvavo keli šimtai žmonių. Lietuviai šauliai, kaip ir visada, su vėliavomis prisidėjo prie iškilmingo mirusiųjų prisiminimo.

J. Kulio nuotr.

NEW YORK, NY

VYSKUPO PAULIAUS BALTAKIO IŠLEISTUVĖS

Gegužės 10 d., sekmadienį Religinė Šalpa ir LB suruošė vysk. Baltakiui išleistuves Atsimainymo parapijoje, Maspeth, kurios prasidėjo su iškilmingomis Šv. Mišiomis 12:30 v.p.p. Šv. Mišių apeigose dalyvavo devyni kunigai, tarpe jų koncelebravo šv. Mišias Broklyno vyskupas Nicholas Di Marzio.

Vysk. Baltakis, kuklus ir ramus kaip ir visuomet, būdamas po akies operacijos paskaitė gražų pamokslą, dėko-

damas šiai parapijai ir ypatinai klebonui Paul Wood už jo draugiškumą ir visiems lietuviams, kurie atsilankė jį išleisti. Šv. Mišių metu dalyvavo daug publikos ir joms pasibaigus ėjo į salę, kur taip pat dalyvavo daug vysk. Baltakio gerbėjų, garbingų svečių, draugų, pažįstamų atvykusių net iš New Jersey. Tarp garbės svečių buvo dvasiškai - prel. Albertas Kontautas, prel. Edmundas Putrimas, prel. Algimantas Bartkus, buvęs Atsimainymo parapijos kleb. kun. Ted Rooney, dabartinis kleb. kun. Paul Wood, kun. Vytautas Volertas, kun. Joseph Palackal; iš pasauliečių garbės svečių dalyvavo ambasadorius prie Jungtinių Tautų

(Nukelta į 11 psl.)

vinti veiklą ir išrinko penkių asmenų valdybą. Tų pačių metų kovo 5 d. jie pajėgė suruošti Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios minėjimą, negavę jokio pelno. Tačiau LB krašto valdybai paremti buvo surinkta 745 dol. aukų. Panašiais buvo ir su renginiais per ateinančius du mėnesius.

Vis mažėjant dalyvių skaičiui, 2008 m. kovo 9 d. minėjime dalyvavo tik 35 lietuviai, o šių metų vasario 22 d. minėjime, neskaičiuojant programos atlikėjų - iš Palm Beach apylinkės atvykusio moterų ansamblio ir paskaitininko - LB Floridos apygardos pirmininko Kęstučio Miklo, vietinių tesusirinko tik apie 20. Tuo tarpu lietuvių šioje apylinkėje yra tikrai daug, jų tarpe nemažai ir trečiabangių, gimusių ir suaugusių pavergtoje Lietuvoje, prieš dešimtį ar penkiolika metų atvykusių į Floridą. Sunku juos būtų ir kaltinti, nes jie susirūpinę kasdieniniais pragyvenimo reikalais, matyt, nebeturį laiko ateiti į Lietuvos tautinius renginius, o gal kiek trūksta ir noro, kadangi nė vienas jų nepasirodė šių metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjime, nors ir buvo kviečiami.

O šių metų minėjimas praėjo puikiai. Dainininkės iš Palm Beach, pasipuošusios tautiniais drabužiais, gražiomis lietuviškomis dainomis žavėjo visus, su nuotaika atvažiavo savo lėšomis ir už programos atlikimą neįpareigojo apylinkės finansininkai. Ir vis dėlto minėjimas buvo nuostolingas.

Todėl, dabar apylinkės valdybai kyla didelis klausimas: ką daryti toliau? Kol kas šiai apylinkei priklauso tik 14 lietuvių susimokėjusių LB solidarumo mokesčių, įskaitant ir 5 valdybos narius. Visapusiškai vertinant, matyti, kad tolimesnė veikla, kai taip trūksta žmonių, - tiesiog neįmanoma. Būtų labai gaila ir skaudu, jei JAV LB Floridos Aukšinio kranto apylinkė, prieš 34 metus pakrikštyta gražiu vardu ir tiek daug per tuos metus pasitamavusi mūsų tėvynei Lietuvai, būtų priversta užmigti amžinu miegu...

POMPAÑO BEACH, FL

Floridos Aukšinio kranto apylinkės, esančios Pompano Beach miesto ribose, ateitis yra liūdnoka. Taip skelbia spaudoje tos apylinkės valdybos išdėstymas Vincas Skupeika, nurodymas ir priežastis dėl esamos padėties.

Ši apylinkė, įsteigta 1975 m. vasario 23 d., buvo nepaprastai veikli ir dosni, nors narių skaičiumi nebuvo didelė. Neskaitant apylinkės ankstesniųjų aukų, 1990 m. Lietuvių fondui Kovo 11-ajai prisiminti ji paaukėjo 1,050 dol., Lietuvos akcijai - 1,036 dol., 1992 m. Lietuvos ambasados Vašingtone remtui - 2,575 dol., 1995 m. Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybai - 1,050 dol., 1996 m. Tėvynės sąjungai Seimo rinkimuose paremti - 2,685 dol. ir t.t.

Laikui bėgant, apylinkės veikla pradėjo silpnėti. Veiklieji apylinkės nariai vienas po kito pradėjo iškelti į amžinybę. Nebeliko žmonių net į valdybos narius išrinkti.

Nuo 2000 m. iki 2005 m. sausio 9 d. apylinkės veikla tiesiog merdėjo ir tada, susirinkęs nedidelis būrelis tėvynę mylinčių lietuvių, nusprendė atgai-

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuva ir Jungtinės Amerikos Valstijos žada keistis informacija ieškant pavojingų nusikaltėlių, tiriant nusikaltimus panaudoti DNR profilius, kurie yra labai veiksminga priemonė identifikuoti asmenis, padariusius nusikaltimus, arba tuos nusikaltimus sujungti pagal biologinius pėdsakus, rastus įvykio vietose. Taip pat numatyta keistis pirštų atspaudais, rasta įvykio vietose. Tai numatyta šalių susitarime dėl glaudesnio bendradarbiavimo nusikaltimų prevencijos ir kovos su jais srityje, kurį ketvirtadienį 83 balsais ratifikavo Seimas. Šiuo įstatymu ratifikuotas praėjusių metų spalio pabaigoje Vilniuje pasirašytas Lietuvos ir JAV vyriausybės susitarimas dėl glaudesnio bendradarbiavimo nusikaltimų srityje ir kovos su jais srityje. Šiuo susitarimu išplėtojus teisinius bendradarbiavimo pagrindus, bus sustiprintas viešasis saugumas abiejose valstybėse.

Išrinktąją Lietuvos prezidentę Dalią Grybauskaitę su pergale rinkimuose pasveikino Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev, Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko ir premjerė Julija Tymošenko. Laiške Rusijos vadovas linki D. Grybauskaitę sėkmės darbe ir visa ko geriausio. "Tikiuosi, kad Jūsų veikla šiame poste pasitarnaus Rusijos ir Lietuvos santykių plėtrai geros kaimynystės ir tarpusavio supratimo dvasioje, abiejų mūsų šalių tautų labui, taip pat - tolesniam saugumo ir pastovumo stiprinimui Europoje ir pasaulyje", - rašo D. Medvedev.

Ukrainos prezidentas V. Juščenko atsiųstame sveikinimo laiške išrinktajai prezidentei D. Grybauskaitę rašo esąs tikras, jog strateginė Ukrainos ir Lietuvos partnerystė ateityje dar stiprės. Ukrainos vadovas reiškia viltį, jog "... nuoseklus ir konstruktyvus Ukrainos ir Lietuvos bendradarbiavimas padės mums greičiau pasiekti strateginių Ukrainos užsienio politikos tikslų - integracijos į Europos Sąjungą ir NATO." Atskirą laišką atsiuntusi Ukrainos ministrė pirmininkė Julija Tymošenko teigia, jog D. Grybauskaitės pergalė yra įtikinamas įrodymas, kad moteris politikė, savo šalies patriotė ir aukščiausio rango profesionalė gali tapti neabejotina tautos vadovė. "Neabejoju, kad Lietuva ne tik įveiks pasaulinės ekonomikos krizės padarinius, bet ir pakils į naujas aukštumas. Viliuosi, turėsime galimybių kartu aptarti ne tik Ukrainos ir Lietuvos santykius, bet ir moterų vaidmenį tarptautinėje politikoje", - rašo J. Tymošenko laiške. Pasak D. Grybauskaitės rinkimų štabo, pastarosiomis dienomis išrinktąją prezidentę D. Grybauskaitę pasiekė ir Kazachstano, Uzbekistano bei Moldovos vadovų sveikinimai.

Prezidentas Valdas Adamkus savo ir Lietuvos žmonių vardu pasveikino Vokietijos Federacinės Respublikos prezidentą **Horst Koehler**, laimėjusį prezidento rinkimus. Sveikinimo laiške Lietuvos vadovas pabrėžė, jog Vokietijos parlamento suteiktas dar vienas pasitikėjimo mandatas - tai neabejotinas perrinktojo Vokietijos vadovo pirmosios kadencijos nuveiktų darbų ir atsakomybės bei atsidavimo atliekant patikėtas pareigas įvertinimas. Vokietijos prezidentą penkerių metų kadencijai renka specialiai šaukiamas Federalinis susirinkimas iš 1 tūkst. 224 delegatų: 612 Bundestago narių bei 612 rinkikų, atstovaujančių šešiolikai federalinių žemių. Vokietijos prezidentas realios valdžios neturi. Jis atstovauja šaliai užsienyje, tačiau realiai šalį valdo vyriausybė. Prezidentas taip pat šalies vardu pasirašo sutartis su užsienio valstybėmis bei akredituoja ir priima ambasadorius.

Europos Parlamento rinkimai vyks birželio 7 d. ambasadoje Tbilisye balsuoja Lietuvos ambasadorius Gruzijoje Mečys Laurinkus.

LR URM nuotr.

Premjero Andriaus Kubiliaus ir JAV ambasadoriaus John Albert Cloud susitikime aptartos šalies politinės ir ekonominės aktualijos. JAV ambasadorius Lietuvoje išvelgia Vyriausybės ir išrinktosios šalies vadovės prezidentės Dalios Grybauskaitės stipresnio bendradarbiavimo galimybę, ko, deja, jis sako pasigedęs per trejus savo darbo Lietuvoje metus. Tai JAV ambasadorius sakė per susitikimą su Ministru pirmininku Andriumi Kubiliumi komentuodamas neseniai įvykusius Lietuvos prezidento rinkimus. Premjeras ir JAV ambasadorius susitikimo metu aptarė Lietuvos politikos aktualijas bei ekonominę šalies situaciją. Paklaustas apie ekonominę situaciją Lietuvoje, premjeras A. Kubilius teigė matąs tam tikrų gerėjimo ženklų, ir patikino, jog Vyriausybė deda visas pastangas verslo skatinimui bei finansinio ir socialinio pastovumo išlaikymui, sakoma Vyriausybės spaudos tarnybos pranešime. Draugiško pokalbio metu premjeras A. Kubilius paneigė JAV ambasadoriaus teiginį, esą pastaruoju metu pastebimas neigiamas Lietuvos visuomenės požiūris į naujosios Amerikos administracijos ketinimus "perkrauti" santykius su Rusija. Susitikimo metu buvo apsikeista nuomonėmis apie galimus partinės sistemos Lietuvoje pokyčius po Europos Parlamento rinkimų. Ambasadorius John Albert Cloud, padėkojęs premjerui už Vyriausybės pastangas sprendžiant senųjų Šnipiškių kapinių klausimą, teiravosi apie įstatymo dėl kompensacijos už žydų religinių bendruomenių turtą tolesnę eigą.

www.lrv.lt

LIETUVOS PROBLEMAS GALIME IŠSPRĘSTI

Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Naujosios Europos Sąjungos (ES) valstybės narės turėtų pasinaudoti ekonomine krize įvykdyti svarbiausias reformas, o ne prašyti tarptautinės pagalbos, įtakingam Didžiosios Britanijos finansų dienraščiui "The Financial Times" sakė išrinktoji Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė. "Tai labai geras laikas žmonėms prisitaikyti naujų realijų, - sakė D. Grybauskaitė. - Dabar yra puiki galimybė panaikinti kliūtis verslui ir įvykdyti daug struktūrinių reformų".

Išrinktosios Lietuvos prezidentės nuomone, Europos Komisija ir Europos centrinis bankas jau suteikė pakankamas pagalbas.

D. Grybauskaitė taip pat mano, kad naujosios ES valstybės narės neturėtų būti daromos nuolaidos, pavyzdžiui, taikomi švelnesni reikalavimai prisijungiant prie euro zonos, nes tai pakenktų reformų įgyvendinimui šiose šalyse. "Ne, aš nenoriu mažesnių prisijungimo prie euro zonos kriterijų, - sakė D. Grybauskaitė. - Mūsų politikai jau ir taip labai atsipalaidavę... Kriterijai yra atsakingo elgesio pagrindas. Nemanau, kad kažkas kitas turi mokėti už neatsakingą naujųjų valstybių narių fiskalinę politiką".

Išrinktoji Lietuvos prezidentė dienraščiui *The Financial Times* sakė ketinanti pasinaudoti savo patirtimi ir aky-

lai stebėti Lietuvos ekonominę politiką, nors tai ir nėra viena iš jos konstitucinių galių bei dėl to gali kilti konfliktų su vyriausybe.

Anot D. Grybauskaitės, Lietuva gali išspręsti savo problemas nesikreipdama į Tarptautinį valiutos fondą (TVF) paramos. "Jei Lietuva, turėdama 5 proc. biudžeto deficitą, sugebės refinansuoti savo skolas, mums nereikės pagalbos, - sakė ji. - Jei padėtis užsienio rinkose pablogės, ir mes negalėsime refinansuoti skolų, tuomet reikės prašyti TVF pagalbos".

D. Grybauskaitė taip pat mano, kad Lietuva turi išlaikyti valiutų valdybos modelį iki pat euro įvedimo. Jos nuomone, Lietuvos vyriausybė taip pat turėtų nustatyti euro įvedimo datą. D. Grybauskaitė mano, kad Lietuvai "gana realu"

euro zonos nare tapti 2012-2015 metais. Tam, kad tai pavyktų, Lietuvos vyriausybė turi kontroliuoti biudžeto deficitą mažėjant biudžeto pajamoms, pabrėžė būsimoji Lietuvos vadovė. Tuo pat metu ji išpėjo dėl būsimų biudžeto išlaidų mažinimo, ypač socialinės apsaugos srityje, tuo metu, kai auga gyventojų nepasitenkinimas. "Nerimauju dėl galimų būsimų riausių, - sakė D. Grybauskaitė. - Prieš ateityje mažindami išlaidas turime būti labai atsargūs. 5 proc. biudžeto deficitas nėra pavojingas ekonomikai, smunkančiai 10-15 proc.".

Anot D. Grybauskaitės, daug svarbiau vyriausybei daugiausia dėmesio skirti ilgai atidėliotoms struktūrinėms reformoms siekiant paskatinti ekonomikos atsigavimą.

PASIRAŠYTAS MINISTERIJŲ MEMORANDUMAS

Lietuvos užsienio reikalų ministras gegužės 22 dieną susitiko su oficialaus vizito atvykusio Jungtinių Arabų Emyratų (JAE) užsienio reikalų ministru šeichu Abdullah bin Zayed Al Nahyan.

Tai pirmasis oficialus aukšto JAE pareigūno, karališkosios šeimos atstovo, vizitas Lietuvoje.

Pokalbio metu ministrai daugiausia dėmesio skyrė ekonominio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo infrastruktūros srityje klausimams.

Lietuvos ir JAE užsienio reikalų ministrai pažymėjo,

kad būtina keistis verslo delegacijomis ir sutarė kasmet rengti dvišales Užsienio reikalų ministerijų konsultacijas.

Reguliaris dvišalis Lietuvos ir JAE užsienio reikalų ministerijų politines konsultacijas įtvirtino susitikimo metu pasirašytas Bendradarbiavimo memorandumas.

Artėjant Lietuvos pirminkavimui Europos Sąjungoje, ministras V. Ušackas pakvietė JAE padėti pasirengti Lietuvos diplomatams, kurie dirbs su Persijos įlankos arabų valstybėmis pirmininkavimo metu.

LR URM

ŽEMAITIJA LIETUVOS TŪKSTANTMEČIO KELYJE

Žinių apie Žemaitijos ir visos Lietuvos priešistorinius laikus rašytiniuose šaltiniuose yra išlikę mažai. Kas tuo metu šiose teritorijose vyko, kokie žmonės gyveno, daugiausia sužinojome iš archeologinių tyrinėjimų. Nemažai žinių suteikia ir kalbininkai, ypač tyrinėjantys vanden telkinių vardus.

Prieš XVIII—XVI tūkstantmečių pr. Kr. iš mūsų gyvenamųjų teritorijų atsitraukus ledynams, oras čia palaipsniui pradėjo šilti, tundrą pakeitė miškai, ir, kaip rašo Zigmantas Kiaupa „Lietuvos valstybės istorijoje“ (Vilnius: Baltos lankos, 2006, p. 15), per kelis tūkstantmečius susidarė istorinių laikų gamtinės sąlygos, tinkamos javams, šakniavaisiams, lianamams auginti.

Pirmieji žmonės Lietuvos teritorijoje įsikūrė apie XVI tūkstantmetį pr. Kr, kai čia augo tundra. Jie pradėjo kurtis upių, įtekančių į Baltiją, pietryčiuose - Priegliaus, Nemuno, Ventos, Lielupės, Dauguvos upynuose. Tai buvo klajokliai medžiotojai ir žvejai. Nuolat gyventi žmonės čia pradėjo apie X tūkstantmetį pr. Kr. Jie

augino naminius gyvulius, dirbo žemę. Istorikų tyrimai rodo, kad šie žmonės nebuvo dabartinėse lietuvių žemėse gyvenusių baltų protėviai.

Apie 3000-2500 m. pr. Kr. Lietuvos teritorijoje įsikūrė žmonės, priskiriami virvelinės keramikos kultūrai. Tuo laikotarpiu Europinėje dalyje įsigalėjo indoeuropiečių prokalbė, indoeuropiečiai pradėjo skaidytis į etninius darinius, atsirado baltų. Nustatyta, jog baltiški vietovardžiai (daugiausia vandenvardžiai) yra paplitę žemėse tarp Vyslos žemupio ir Volgos bei Dniepro aukštupių, tarp Dauguvos ir Pripetės.

Gyvenimas mūsų kraštuose pradėjo greitai keistis apie 1800-1600 m. pr. Kr., čia pasirodžius žalvariniams dirbiniams.

Baltai kūrėsi gyvenvietėse. Daugėjant kontaktų su kaimynais, jie buvo priversti rūpintis savo saugumu - pradėjo statyti įtvirtintas gyvenvietes. Jas dažniausiai įkurdavo ant kalvų (piliakalniuose). V-VIII a. padaugėjo papilių gyvenviečių, kurių buvo statomos arčiau dirbamų laukų. Piliakalniai tuo

metu tapo atskirų šeimų pilimis arba bendruomenių slėptuvėmis. Ml a. sandūroje nemažai buvo ir toliau nuo pilių įsikūrusių gyvenviečių (kaimų). Tuo laikotarpiu formavosi baltų gimininės bendruomenės. Mūsų eros pirmojo tūkstantmečio pradžioje gyventojus vis dažniau vienijo ne giminystės, o žemės, teritoriniai ryšiai.

Baltų gyvenimas tuo laiku buvo gana uždaras, ryšiai su kaimynais silpni. Kiek labiau plėtotą tik prekyba - buvo išvežami metalo dirbiniai, o išvežamas gintaras, kailiai.

Spėjama, kad baltai rašytiniuose šaltiniuose galėjo būti pradėti minėti apie 450-uosius metus (Herodotas rašo apie šiaurinius skitų kaimynus budičius (Boudinai) ir neurais (Neuroi). Manoma, kad neurai buvo rytiniai baltai).

Didžiojo tautų kraustymosi laikotarpiu II-VIII a. dabartinėje Lietuvos teritorijoje gyvenę žmonės, anot Z. Kiaupos, „buvo tarsi pasaulio pakraštyje“. Antikos laikais jie skyrėsi nuo graikų ar romėnų, buvo barbarai, viduramžiais juos nuo krikščioniškojo pasaulio skyrė pagonybė. XII a. baltai ir jų šiauriniai kaimynai, finougrių gentys (lybiai, estai), vieninteliai Europoje liko pagonybės ir savaime turėjo tapti krikščionys. Tuo pradėjo rūpintis tiek krikščionybės sklaidos centrai - popiežius ir Bizantija, tiek ir naujakrikščiai kaimynai. Šie turėjo ir kitų interesų: prisijungti žemių, gauti duoklių.

Lietuvos vardas pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėtas pasakojant apie 1009 m. vykusią Brunono misiją, kurios tikslas buvo pagoniškame baltų krašte platinti krikščionybę. XI a. pradžios kronikoje - Kvedlinburgo Šv. Servacijaus vienuolyno analuose -rašoma: „1009 metais Šventasis Brunonas, vadinamas Bonifacu, arkivyskupas ir vienuolis, vienuoliktais savo tapimo vienuoliu metais Rusios ir Lietuvos pasienyje pagonių nužudytas su 18 saviškių kovo 9 dieną, nukeliavo į dangų.“

Antrą kartą Lietuva rašytiniuose šaltiniuose paminėta apibūdinant 1040 m. vykusį Kijevo Rusios valdovo Jaroslavo žygį į Lietuvą.

Pirmieji lietuvių žygiai į Rusiją rašytiniuose šaltiniuose minimi nuo 1162 metų.

Antrojo mūsų eros tūkstantmečio pradžioje, anot Z. Kiaupos, „baltų gentys, tarp jų ir lietuviai, vis labiau įsitraukė į regiono politinius procesus. [...] Iki XIII a. lietuvių vardų rašytiniuose šaltiniuose nepastebime.“

Gintautas Čižiūnas

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvos dienraštis "Lietuvos rytas" rašo, jog Deividui Norvilai, kuris turėjęs dainuoti Čikagoje operetėje Strausso "Šikšnosparnis" su dar trimis solistais iš Lietuvos, JAV pareigūnai neišdavė vizų. Spektaklis atšauktas. Lietuvos pilie-

čiams nuo praėjusio lapkričio nebereikia vizų tik turistams, bet menininkai turi gauti darbo vizas. Pirmą kartą Lietuvos menininkai, vykstantys į lietuvių operos spektaklius dainuoti per 20 metų, negavo vizų. Iš valdžios pareigūnų paaiškinimo negauta. Manoma, kad visas raktines pozicijas perėmus demokratams, pareigūnai nesiteikė pažvelgti į turimą jų Operos archyvuose laikomą medžiagą, kur būtų radę, kad per du dešimtmečius nebuvo jokių nesusipratimų. Kartu su solistais turėjo atvykti maestro Vytautas Viržonis ir režisierius Eligijus Domarkas praveisti operetės spektaklį balandžio 26 d. Galiausiai, kai senatorius R. Durbin paskambino į dabar esančią tų reikalų įstaigą Kalifornijos valstijoje, leidimas buvo gautas per kelias valandas. Lietuvių operos "Šikšnosparnis" spektaklis bus rugsėjo 13 d. Morton mokyklos salėje kaip ir visada. Nuotraukoje dainininkas Deividas Norvilas, kuris Lietuvoje veda televizijos muzikinę-meninę laidą, atvyksta į Čikagą ir čia dainuos pagrindinę tenoro partiją "Šikšnosparnis" operetėje.

Tryliktasis tarptautinis festivalis "Naujasis Baltijos šokis", kurio vyko keturi spektakliai, sukėlė Vilniuje didžiulį pasisekimą. Lietuvos dramos teatre šiuolaikinio šokio festivalį pradėjo Norvegijos trupė "Carte Blanche". Šešios moterys scenoje kūrė futuristinių filmų vaizdą. Festivalyje programą atliko ir portugalas Antonio Cabritis. Vokiečiai atliko salėje tarp ratu sustojusių žiūrovų spektaklį "Privačios erdvės", o belgė artistė juokino publiką, vaikų choras giedojo "Odę džiaugsmui".

Kad Vilnius ir Linz yra Europos kultūros sostinės, skelbia keliaudami keturi Austrijos piliečiai. Lietuvių jų tarpe nėra. Prie Vilniaus savivaldybės buvo išlydėti du austrų piligrimai - 72 metų Ernst Janko ir 66 metų Ernst Schwarzmüller. Jie per du mėnesius trunkančią kelionę į Austrijos sostinę Linzą žadą įveikti 1,5 tūkstančio kilometrų. Prieš dvi savaites iš Linz į Vilnių taip pat pėsčiomis iškeliavo 66 ir 67 metų austrai. Lietuvos sostinę jie pasieks birželio mėnesį ir pasiliks Lietuvos vardo tūkstantmečio šventėje. Savo mantą jie vežasi ant specialių ratelių. Lietuvos sostinės vicemerai Gintautas Babravičius taip pat iškeliavo į Austriją, bet ne pėsčiomis, o lėktuvu. Linze jis atidarė lietuvių dailininkų parodą. Austrai per dieną nueina po 20-30 kilometrų.

Vilniuje sostinės valdžia planuoja steigti pramogų parką Disneyland pavyzdžiu. Mero patarėjas Darius Indriūnas mano, kad Vilnius taptų patrauklesnis turistams, jei toks būtų įrengtas. Anksčiau buvusio mero Artūro Zuokos noras turėti Eugenheimo ir Ermitažo muziejus idėja žlugo. Kai kurie valdininkai jau mato šalia Vilniaus Disneyland kuorus.

Ispanų tenoras Jose Careras, kuris su Luciano Pavarotti ir Placido Domingo dainuodavo garsiajame tenorų trio, traukiasi iš operos scenos. 62 metų solistas, kuris sirgo kraujo vėžiu, Londono laikraščiui "The Times" sako, kad vaidmenų kūrimas jam per sunkus darbas. Neseniai ir Placido Domingo, nebaigęs dainuoti Metropolitan operos spektaklio, turėjo pasitraukti ir atsisakyti kitų dainavimo spektaklių.

Pirmą kartą nuo spaudos draudimo, Lietuvos dienraščiai spausdinami kitoje valstybėje - Latvijoje. Taip nutiko "Hermis Capital" spaustuvei nusprendus skelbti bankrotą, nes šalia Klaipėdos esančią bendrovę prislėgė skolos.

GROŽINĖS LITERATŪROS KONKURSAS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Lietuvos vardo pirmą kartą Kvedlinburgo analuose 1009 metais paminėjimo proga ir tūkstantmečio jubiliejui pagerbti, skelbia romano konkursą.

Skiriamos trys premijos:

I-oji - 5,000 dol,

II-oji - 3,000 dol.,

III-oji - 2,000 dol.

Tema kūrėjams: LIETUVAI – TŪKSTANTIS METŲ!
Mes didžiujamės tūkstančio metų istorija ir šimtmečiais kurta tautine kultūra.

Laikas: Paskutinė kūrinio išsiuntimo data oro paštu 2009 m. birželio 30 d. Prašome ne laukti ir kūrinius siųsti anksčiau.

Kūrinius siųsti: ALTS, KONKURSAS
2711 West 71st Street,
Chicago, IL 60629-2005, USA

Teksto paruošimas: Konkursui siunčiamas kūrinys turi būti ne mažiau 200 puslapių, parašytas spausdinimo mašinėle arba kompiuteriu, pasirašytas slapyvardžiu. Slapyvardis turi būti užrašytas ant atskiuro užklijuoto vokelio, į kurį reikia įdėti savo kortelę su vardu, pavarde, adresu, telefono ir fakso numeriu. Tik laimėjusio rašytojo vokal bus atidarytas. Nepremijuoti kūriniai negražinami.

Vertinimo komisija:
Danutė Bindokienė,
Dr. Jonas Jasaitis,
Petras Palilionis,
Stasė Petersonienė,
Vytautas Volertas.

Premijų įteikimas: Lietuvių literatūros šventėje, Čikagoje, JAV, Kovo 11-osios – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės metu.

L. BERNSTEIN MIŠIOS VAINIKAVO LVSO 20-MEČIO SEZONĄ

Gegužės 22 dieną Vilniaus kongresų rūmuose skambėjo Leonard Bernstein Mišios, sukurto nužudytojo JAV prezidento John F. Kennedy atminimui. Šiuo kūrinio Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras (LVSO) baigia jubiliejinį 20-ąjį koncertų sezoną.

Sudėtingą amerikiečių kompozitoriaus L. Bernstein kūrinį su Valstybiniu simfoniniu orkestru repetavo ištikimi jo scenos partneriai - Kauno valstybinis choras, choras "Ąžuoliukas" ir net dešimt solistų: amerikiečių baritonas Douglas Webster, dainininkai Asmik Grigorian, Rosita Čivilytė, Evelina Sašenko, Jeronimas Milius, Donatas Montvydas, Rafailas Karpis, Laimonas Pautienius, Egidijus Dauskurdis ir diskantas Ilja Aksionovas.

Per repetacijos pertrauką trečiadienį gegužės 20 d. dirigentas Gintaras Rinkevičius sakė žiūrijs į L. Bernstein Mišias kaip į ypatingą muzikos istorijos palikimą. "Tai jokių būdu ne miuziklas, nes tai įvairiausių stilių samplaika - kūrinys, turintis savyje ir simfonijos, ir oratorijos, ir miuziklo, ir operos, ir kanta-

tos, ir džiaz, ir bliuzo, ir popmuzikos, sunkiojo roko ir "metalo" muzikos elementų. Kompozitorius stengėsi aprėpti tai, kas yra neaprepiama, suderinti tai, kas nesuderinama. Bet menine verte tai labai reikšmingas, gilus ir labai talentingo kompozitoriaus kūrinys", - kalbėjo G. Rinkevičius.

L. Bernstein Mišiose pagrindinę Šventiko, arba Celebrato, partiją atliekantis amerikietis D. Webster šį kūrinį dainuoja jau dvidešimt metų. "Esu girdėjęs šį solistą dainuojant šią partiją, ir manau, kad jis yra puikus to kūrinio ir to stiliaus atlikėjas. Kartu su mūsų atlikėjais jis kantriai repetavo, nors savo monologus jis moka atmintinai. Vis dėlto repetacijos yra labai sunkios, prilygsta Richard Strauss ar Albano Bergo kūrinų repetacijoms. Čia daug instrumentų, kurie nebūdingi simfoniniams orkestrams, yra daug solistų, nedainavusių su simfoniniu orkestru, yra sudėtingų ritmų, muzikinių struktūrų - ir visa tai reikia suvesti į vieną visumą", - aiškino G. Rinkevičius.

Paklaustas, ar šis neįpras-

tas bažnytinis kūrinys - net šiuolaikiniam klausytojui neįprastai skambančios Mišios su džiaz ir bliuzo elementais - galėtų būti atliekamas bažnyčios erdvėje, maestro G. Rinkevičius sakė, kad L. Bernstein Mišios ištis galėtų būti suderinamos su Bažnyčia, nes žemiškas žmogus irgi gali atsisukti į Dievą, nors šiaip jis retai tai daro. "L. Bernstein Mišių idėja tokia: gatvės publika - narkomanai, girtuokliai, nusikaltėliai - irgi gali atsigręžti į amžinąsias vertybes. Taigi viskas, kas atrodo nesuderinama, galų gale vis tiek gali būti suderinama", - kalbėjo dirigentas.

JAV gyvenęs ir kūręs kompozitorius L. Bernstein (1918-1990) - vienas įdomiausių XX a. muzikos pasaulio atstovų ir originaliausių menininkų. Jo miuziklai tapo tikra revoliucija Broadway aplinkoje, o jo, kaip dirigento, veikla stubino repertuaro apimtimis, koncertų gausa ir intriguojančiomis interpretacijomis.

Vienas ryškiausių kompozitoriaus didelės formos kūrinų - Mišios - buvo sukurtos John F. Kennedy Menų centro Washington atidarymo 1971 m. rugsėjo 8 dieną proga. Mišias nužudytojo prezi-

dento John F. Kennedy atminimui užsakė jo našlė Jacqueline Kennedy Onasis.

L. Bernstein į mišių aukojimą pažvelgė neįprastai, itin novatoriškai ir drąsiai, o tai sukėlė karštus ginčus ir prieštarīgus vertinimus. Vieni stebėjosi kompozitoriaus sumanymu liturginį žanrą sujungti su pasaulietinio teatro elementais - tai atspindi visas šio veikalo pavadinimas "Mišios. Teatro pjesė solistams, atlikėjams ir šokėjams". Kitus intrigavo tai, jog Romos katalikų Bažnyčios mišias kurti ėmėsi žydų kilmės kompozitorius.

Greta tradicinių vokaliųjų

partijų Mišiose itin drąsiai skamba roko ir bliuzo maniera dainuojantys solistai, orkestro pučiamieji, trys elektrinės gitaros, išplėsta perkusijos instrumentų grupė. Apie dvi valandas trunkantis veiklas ženkliai peržengia tradicinių mišių rėmus. Pagrindinis kūrinio veikėjas Celebrantas - kunigas, aukojantis mišias, kelia klausimą apie religiją šiandien, apie tikėjimo krizę, žmonių dvasinį skurdą ir korupciją. Šis margaspalvis, galbūt net eklektiškas kūrinys verčia pažvelgti į religijos, tikėjimo klausimą ne įprastu, o drąsiu ir moderniu žvilgsniu. *LGITIC*

A.†A.

Inž. JONAS JURKŪNAS

Žymus LST Korp! Neo-Lithuania ir Tautinės Sąjungos bei daugelio kitų organizacijų veikėjas mirė 2009 m. gegužės 21 d. Floridoje. Atsisveikinimas įvyko penktadienį, gegužės 29 d., 6:30 val. vakaro Petkaus laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, IL. Gegužės 30 d. a.a. velionis buvo atlydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misijos šventovę, kurioje 9:30 val. ryto buvo aukojamos šv. Mišios. Po pamaldų palaidotas šalia anksčiau mirusios žmonos Vincentinos Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

Dirvos inf.

MAŽOSIOS LIETUVOS GENOCIDAS

Jonas Dainauskas

Istorikas Jonas Dainauskas, Amerikos Lietuvių Tarybos prašytas, paruošė medžiagą memorandumui Karaliaučiaus srities klausimu. Pagal 1945 metų Potsdamo (liepos 17-rugpjūčio 2 d.) konferencijos nutarimą, kurioje dalyvavo JAV prezidentas H. Truman, Anglijos min. pirm. W. Churchill ir Sovietų Sąjungos diktatorius J. Stalin, Karaliaučiaus srūtis laikinai valdyti buvo pavesta Sovietų Sąjungai tik iki tol, kol bus sukviesta Europos Taikos konferencija. (Praėjo 64 metai, bet Taikos konferencijos niekas nebe prisimena). Memorandumo turinį aptarė to meto politinės padėties žinovai Europoje, ypač daug savo vertingais patarimais prisidėjo Algimantas Gureckas. Memorandumas turėjo būti įteiktas JAV prezidentui William Clinton, pasirašytas Amerikos Lietuvių Tarybos Karaliaučiaus krašto reikalams komiteto pirmninko dr. Jono Valaičio 1996 m.

I. Lietuvių Enciklopedijos VII-me tome parašyta: Genocidas - tautinės, religinės ar rasinės grupės žudymas, izoliavimas iš visuomeninio gyvenimo jai sunaikinti, diskriminuoti. Mažajoje Lietuviškoje Tarybinėje enciklopedijoje /t. I, 1966/ ir Tarybų Lietuvos enciklopedijoje /t. I, 1985/ Genocido sąvokos apibūdinimo nėra. O Lietuviškoje Tarybinėje enciklopedijoje /t. 4, 1978/ ir Tarybų Didžiojoje bei Tarybų Istorinėje enciklopedijose - kad tai fašistinių kraštų idėja, kuria ja vadovaujantis ten naikinami antifašistai...

Šiame šimtmetyje genocidas "prasidėjo" nuo armėnų, kai 1910 m. turkai išžudė milijoną armėnų vien todėl, kad tai buvo armėnai. 1930 metų

dešimtmetyje, Stalino iniciatyva, apie šešis milijonus ukrainiečių buvo išmarinti badu. Apie 1937 m. Stalinas buvo pradėjęs panašiai naikinti "savo" žydus. 1939 m. Hitleris pradėjo naikinti lenkus. Stalinas prie to prisidėjo. II-ojo Pasaulinio karo metu vokiečių užimtose žemėse žydai buvo naikinami vien todėl, kad jie buvo žydai. 1941 metų birželio 14-18 d. apie 34,600 Lietuvos gyventojų Sovietų buvo ištremti iš Lietuvos negrįžtamai, sunaikinti. Mažosios Lietuvos žemėse, pradedant 1944 m. rudenį, Sovietų kariuomenės kariai žudė visus ten, užkluptus civilius gyventojus - moteris, senius, vaikus, kūdikius. Viskas buvo naikinama, deginama.

Stalinas baltu švarku su Molotovu (iš kairės) pristato Europos žemėlapi amerikams ir anglams Potsdamo konferencijoje, kuris buvo priimtas be pakeitimų, išduodant Rytų Europos tautas!

1944 m. spalio 16 d. Trečiojo Baltarusijos fronto vadas armijos generolas Ivanas Černiachovskis (1945 m. buvo palaidotas Vilniuje ir kuriam ten buvo didelis paminklas), pasirengęs pulti Rytprūsius, savo įsakyme kariuomenei skelbė: "...Dabar mes stovime priešais urvą, iš kurio fašistiniai grobikai mus užpuolė. Mes liksime patenkinti tik tada, kai visus juos išnaikinsime. Jokio pasigailėjimo - nesigailėkite nė vieno... Nereikia iš Raudonosios Armijos kareivių reikalauti, kad jie darytų malones. Jie dega neapykanta ir keršto troškimu. Iš fašistų krašto turi likti dykuma..."

O Sovietų rašytojas-žurnalistas (ilgus metus gyvenęs Vakaruose) Ilija Erenburgas tada parašė tekstą propagandinio lapelio, skirto Sovietų kariam, kuriame šaukė: "*Žudykite! Žudykite! Juk nėra tokio tarp jūsų, kuriam būtų nekaltų vokiečių. Kalti visi - ir gyvieji, ir negimę! Sekite draugo Stalino direktyva visiems laikams su-traiškyti fašistinį žvėrį jo paties urve. Išprievartaukite vokiečių moteris ir palaužkite jų rasių išdidumą. Paimkite jas kaip grobį. Žudykite, šlovingieji ir nenugalimieji raudonarmiečiai!*"

1944 m. spalio 16 d. Raudonosios armijos tankų grupė

iš rytų įsiveržė į Rytprūsius, Gumbinės kryptimi, nors po poros dienų rusai buvo išstumti ir vokiečių kariuomenė pajėgė atstumti atgal įsiveržusius rusų dalinius. Grįžę vokiečių kariškiai, ypač Nemirkiemio (vok. Nemmersdorf, dabar Majakovskoje) miestelyje /10 km į pietvakarius nuo Gumbinės/ bei jo pakraščiuose rado žiaurios vaizdus.

Karaliaučiaus Volksturno viena kuopa, gavusi įsakymą aptvarkyti (po rusų užpuolimo) Nemirkiemį, pranešė: Dar prieš Nemirkirmį, Sodėnai-Nemirkiemis kryptimi radome sunaikintą pabėgėlių vilkstinę. *(Bus daugiau)*

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 14 d., sekmadienį 3:00 val. p.p. Tragiškojo birželio (1941 m.) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukankintus lietuvius, latvius ir estus Dievo Motinos bažnyčioje. Po pamaldų pobūvis parapijos salėje. *Rengia Clevelando Baltiečių Komitetas.*

A.†A. JONAS JURKŪNAS

Nuoširdi LA Dramos sambūriečių užuojauta dukrai RAMUNEI VITKIENEI ir Jos broliui ALGIUI, bei jų šeimoms, vaikams ir anūkams.

LA Dramos sambūris

(Atkelta iš 7 psl.)

VYSKUPO PAULIAUS...

Dalius Čekuolis, Generalinis konsulas Jonas Paslauskas su ponia, organizacijų atstovai - JAV LB NY Apygardos pirm. Ramutė Žukaitė, LB Queens-Brooklyn apylinkės pirm. Vida Jankauskienė, Tautos Fondo Tarybos ir Valdybos pirm. dr. Giedrė Kumpikaitė, Lietuvos Vyčių pirm.dr. Michael Kazas; Apreiškimo parapijos patikėtinis Joe Rudis.

Vyskupas Paulius Baltakis gimė 1925 metais sausio 1 d. Troškūnuose, Lietuvoje. Jis buvo antras vyriausias sūnus iš vienuolikos vaikų. Savo teologinius mokslus pradėjo Lietuvoje ir Belgijoje. 1952 m. buvo išventintas į vienuolius kunigus pranciškonus - OFM - Order of Friars Minor. Nuo 1953-1969 m. buvo klebono padėjėju Prisikėlimo parapijoje, Toronto, Ontario, Kanadoje. 1969-1979 buvo Kultūros Židinio Brooklyne direktorius ir New Yorko jaunimo dvasinis patarėjas. 1984 m., Popiežius Jonas Paulius II-asis jį paskyrė vyskupu Išeivijos lietuviams, kurie yra išsisklaidę 17 kraštų. 1984 m. rugsėjo 14 d. buvo konsekruotas vyskupu. Jis yra narys US Conference of Catholic bishops; 1989-2009 Religinės Šalpos prezidentas. 1993 m. buvo apdovanotas Ellis Island Medal of Honor, pripažintas Amerikos House of Representatives ir US Senate. 1995 m. apdovanotas Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu.

Dr. Giedrė Kumpikaitė

ATRASTA ALGIRDO KREMAVIMO VIETA

Nustatyta, kad Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo kūnas buvo sudegintas Gudulinės kaimo ribose esančio Kukaveičio kalno teritorijoje.

Archeologas Vyktas Vaitkevičius sako, kad kunigaikščio kremavimo vietos paieškos prilygo tikram detektyvui. „Šiuo metu turime visas sąlygas pradėti tyrimus. Pabandy-sime atrasti vieną iš mūsų pagoniškos Lietuvos valdovo kapų“, – tikina jis.

Beveik prieš metus tyrinė-tojas V. Vaitkevičius buvo nu-statęs apytikslę Algirdo sude-ginimo vietą.

Ant kelio užvedė istorikai

Arasti kunigaikščio Algir-do palaikų kremavimo vietą archeologui V. Vaitkevičiui pa-dėjo istorikai Mirioslavas Ga-jevskis ir Arimeda Vojavod-skaitė. „Jie atkreipė dėmesį, jog XV amžiaus antroje pusė-je gyvenęs Lenkijos istorikas Janas Dlugošas kronikoje mi-ni Šventą giraitę, kurioje po mirties buvo sudegintas didy-sis kunigaikštis Algirdas.

Aišku kilo intriga. J. Dlu-gošo nurodyta lokalizacija (ra-šytiniuose šaltiniuose paminė-ta vieta XVIII a. pab. – XIX a. pr. dar buvo gerai žinoma, vė-liau jos pavadinimas nunyko, ji egzistavo legendos teisėmis, niekas nenumanė, kad tokia vieta realiai yra) atitiko terito-riją netoli Maišiagalos (maž-daug trys kilometrai į Šiaurę nuo jos). Tai tokia visai nedi-delė gyvenamoji vietovė, ga-lima sakyti, vienkiemis netoli Maišiagalos“,– istorijos pra-džią prisiminė archeologas.

Pasak V. Vaitkevičiaus, J. Dlugošo kronikoje minima, kad kunigaikščio Algirdo pa-laikai buvo sudeginti ant Ku-kaveičio kalno esančiame šventame miškelyje netoli Maišiagalos pilies.

„Aišku, tada atėjo eilė ar-cheologijai, kiek archeologija yra pajėgi aptikti tas liekanas, kurios galėjo likti po to, kai iš-kilmingų laidotuvių metu bu-vo sudeginti Algirdo palaikai, kartu su aštuoniolika žirgų (bent jau taip nurodo metraš-čiai), kartu su brangiausiomis įkapėmis, daiktais ir visu tuo turtu, kuris iš tiesų prilygo to meto imperatoriaus turtui“, – pasakojo pašnekovas.

Atrasta vieta domina archeologus

Patikrinus ir nustačius, kad apytiksliai lenkų istoriko apra-šytoje kunigaikščio Algirdo kremavimo vietoje iš tikrųjų buvo sudegintas šis valdovas, kilo daugybė klausimų. „Visa šita istorija iš tikrųjų aukščiausio lygio detektyvas, kuriame ieškotojų vaidmenyje dalyvau-ja archeologai. Yra keliamos ir tikrinamos kelios prielaidos.

Pirmoji prielaida galėtų bū-ti tokia, kad po to, kai didžiojo kunigaikščio Algirdo kūnas bu-vo įdėtos į ceremonijos laužą, galbūt toje pačioje vietoje ga-lėjo būti įrengtas ir jo kapas (galbūt supiltas pilkapis, galbūt ta vieta apkasta simboliniu grio-viu, galbūt kažkokiais kitais bū-dais tas kapas pažymėtas neper-keliant jo niekur kitur).

Kita prielaida galėtų būti, kad palaikai (ar tai kas iš jų li-ko) buvo išrinkti iš tos vietos, kur įvyko iškilminga sudegini-mo ceremonija, ir palaidoti kažkur kitur. Bet kyla klausi-mas – kur? Galbūt ten pat ne-toliese, kur mes jau esame apti-kę buvus laidojimo vietas, t.y. didžiojo kalno Kukaveičio pa-pėdėje (šiandien jis taip nebe-vadinama, tačiau jo istorinis vardas yra Kukaveitis – dabar ši vieta atski-ro pavadinimo ne-turi, priklauso Gudulinės kai-mui)“, – atradimais dalinosi ar-cheologas V. Vaitkevičius.

Anot jo, netgi tuo atveju, jeigu kunigaikščio Algirdo kaulai buvo išrinkti iš laužo ir

DIRVAI AUKOJO

V.Lapatinskas, Seattle, WA 77
A.Velička, Chicago, IL 72
G.Amonas, Ashland, OR 45
K.Palubinskas, Euclid, OH 45
V.Gruzdis, Cleveland, OH 30
V.Memėnas, Bloomfld. H., MI.25
A.Petrauskis, Euclid, OH 25
G.Narbutas, Vista, CA 20
G.Leonas, Bradford, NH 10
J.Lembertas, Santa Monica, CA. 5
D.Petkunas, Union Pier, MI 5
E.Slavinskas, St. Petersburg, FL.5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

kapas įrengtas kur nors kitur, atrasta vieta kelia nemažą susidomėjimą.

„Faktiškai tai vienintelė vie-ta, kuri susijusi su kapu, palai-dojimu, žmogaus išlydėjimu į kitą pasaulį, turiu omenyje, pa-goniškos Lietuvos valdovą. Nė apie vieną ar kitą valdovą nie-ko panašaus ir net truputį pa-našaus negalime pasakyti, iš-skyrus legendą apie Šventara-gio slėnį Vilniuje, kur pasako-jama, kad Kęstučio palaikai bu-vo sudeginti. Bet vėlgi – mes nežinome, kur jie palaidoti.

Skirtumas toks, kad Vil-niaus Šventaragio slėnis yra ur-banizuota miesto dalis ir pradė-jus archeologinius tyrimus ka-žin ar apskritai pasisektų rasti kokių nors liekanų. Lygindami Vilniaus Šventaragio situaciją su Gudulinės Kukaveičiu ma-tome milžinišką skirtumą.

Gudulinėje šiuo metu yra visos sąlygos pradėti tyrimus ir yra tikimybė, kad juos gali lydėti sėkmė. Mes turime uni-kalią galimybę pabandyti at-rasti vieną iš mūsų pagoniškos Lietuvos valdovo kapų“, – tei-gė pašnekovas.

Tyrimus tikisi pradėti šiemet

Kaip lrt.lt informavo V. Vait-kevičius, numatyta, kad nauji žvalgymai prasidės dar šiemet. „Patys kasinėjimai iki šiol buvo koncentruoti į aplinką – papė-dę, šlaitus. Ir davė gana įdomių rezultatų. Pačioje viršūnėje, pa-čioje toje vietoje, kur reikia ieš-koti, kasinėjimai iki šiol nėra pradėti dėl įvairių priežasčių, viena iš jų, žinoma, finansinė“, – sakė V. Vaitkevičius. **LRT**

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokačių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2008 m. lapkričio 1 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vąjį.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, *Dirvą* ir sumokės prenumeratą už pirmus metus II-os klasės paštu JAV siunčiamą *Dirvą* moka tik 40 dol. I-os klasės paštu JAV ir Kanadoje moka 57 dol..

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 95 dol. pirmiems metams.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____

Valstybė _____

Zip _____

Tel. numeris _____

VOKIETIJOJE VYKS 7-ASIS EUROPOS LIETUVIŲ KREPŠINIO TURNYRAS

Penktadienį, 2009 m. rugpjūčio 14 d., Huttenfelde Vokietijoje, vyks VII-asis Europos lietuvių krepšinio turnyras. Tai svarbiausias kasmetinis užsienio lietuviams Europoje skirtas sporto renginys, kuris suburia gausų tautiečių būrį, skatina bendradarbiavimą tarp skirtingų užsienio lietuvių bendruomenių, puoselėja lietuviybę ir tautinį tapatumą. Dalyviai varžysis dėl Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos įsteigtos taurės.

Gražia tradicija tapusios žaidynės buvo pirmą sykį surengtos 2002 metais Miunsteryje, Vokietijoje. Praeitais metais Airijos sostinėje Dub-

line vykusiam turnyre pirmąją vietą laimėjo Anglijos "Cambridge" komanda, finale susirungusi su Švedijos "Vikings".

Iš kitų turnyrų šis išsiskiria tuo, jog komandoje turi žaisti bent viena dailiosios lyties atstovė. Be to merginos pataikytas metimas iš dvitaškio zonos yra vertinamas kaip tritaškis, o taiklus metimas iš trijų taškų zonos įvertinamas net keturiais taškais. Rungtynės trunka du kėlinius po 10 minučių.

Europos lietuvių suvienijanti krepšinio šventė kasmet vyksta vis kitoje šalyje. Šių metų turnyrą organizuoja Europos lietuvių kultūros centras

(ELKC) talkininkaujant Vokietijos lietuvių bendruomenės Kolno-Bonnos apylinkės pirmininkei Ievai Kleinauskas ir Vokietijos "Žalčių" komandos kapitonui Mindaugui Jacinevičiui.

Šių metų žaidynės ypatinai išsiskirs ir tuo, kad turnyro uždarymas sutaps su rugpjūčio 14-16 dienomis Huttenfelde vyksiančio Europos lietuvių roko festivalio "Eurofestivalis 2009" atidarymu!

Papildomos informacijos apie turnyrą bei dalyvavimo sąlygas rasite turnyro svetainėje www.eurokrepšinis.net

Europos lietuvių kultūros centras

ATSIŪSTA PAMINĖTI

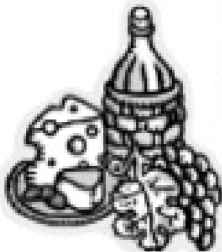

Žurnalo viršelį puošia dailininko L. Tuleikio kūrinys "Angelas". 72-jų puslapių žurnalą leidžia visuomeninė organizacija "Regioninių kultūrinių iniciatyvų centras", D. Gerbutavičiaus g. 10-213, Vilnius LT-04317. Redaguoja Danutė Mukienė. Spausdina net 27 autorių įvairių temų straipsnius ir apžvalginius raštus. Daug geros kokybės nuotraukų iš žemaičių veiklos. Vertingi Gin-

tauto Čižiūno straipsniai. Donatas Tytuva rašo apie Kražių kolegiją, o Albinas Mingėla "Simono Daukanto bibliofilų klubui - 25". Eugenija Arnas-tauskienė savo apžvalgą "Dvidešimt metų po Vilniaus žemaičių kultūros draugijos vėliava" pagražina Zigmo Juškevičiaus, Virginijos Valuckienės, Gedimino Zemlicko ir Danutės Mukienės nuotraukomis. Jų tarpe ir nuotrauka iš poetui Vytautui Mačerniui skirtos kultūros vakaro Vilniaus paveikslų galerijoje,

kur kalba literatūrologė, Vilniaus universiteto profesorė Viktorija Daujotytė. Žurnalas puošiamas dailininkų Leonardo Tuleikio, Alfonso Čepausko, Genovaitės Jacėnaitės, Kazio Varnelio, Vytauto Igno kūrybos darbais. Taip pat Zita Dargaitė rašo: "Medaliuose tūkstantmečio Lietuva". Minimasis Žemaičių muziejaus "Alka" įkūrimas ir daug kitų rašinių. Dar žemaitiškai keli straipsniai su žodžių paaiškinimais.

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJŲ SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Lietuvių krepšinio varžybų ženkle panaudota trispalvės spalvos.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUT MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204